

**TURUN
YLIOPISTO**
Kauppakorkeakoulu

ESG-riskienhallinta pankkisektorilla

Ympäristö- ja ilmatoriskien näkökulma

Laskentatoimi ja rahoitus,
Laskentatoimen ja rahoituksen laitos
Kandidaatintutkielma

Laatija:
Rosa Salmi

Ohjaaja:
KTT Niina Hakala

17.4.2026

Turku

Opiskelijan lausunto tekoölyn käytöstä tähän tutkielmaan liittyen:

En ole käyttänyt tekoölyä hyödyntäviä työkaluja tätä tutkielmaa kirjoittaessani.

Olen käyttänyt tekoölyä hyödyntäviä työkaluja tätä tutkielmaa kirjoittaessani. Tämä käyttö on dokumentoitu tutkielman liitteessä. Vakuutan, että tekoölyä käytettiin yliopiston ohjeistuksen mukaisella tavalla.

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Laskentatoimi ja rahoitus

Tekijä: Rosa Salmi

Otsikko: ESG-riskienhallinta pankkisektorilla – ympäristö- ja ilmatoriskien näkökulma

Ohjaaja: KTT Niina Hakala

Sivumäärä: 34 sivua + liitteet 2 sivua

Päivämäärä: 17.4.2026

Tiivistelmä

Ympäristö- ja ilmatoriskit ovat nousseet keskeiseksi huolenaiheeksi kaikilla yhteiskunnan tasoilla, mukaan lukien pankkisektorilla. Niiden huomioiminen nähdään nykyään välttämättömyytenä toiminnan kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi, ja keskeisenä osana sitä on myös pankkien raportointikäytännöt. Tämä tutkielma pyrki selvittämään, miten pankit raportoivat ympäristö- ja ilmatoriskeistä. Työn teoreettinen viitekehys perustui aiempiin tutkimusartikkeleihin sekä viranomaisten julkaisemiin sääntely- ja ohjeistusvaatimuksiin. Pankkisektori on yksi tiukimmin säännellyistä toimialoista, mikä korostaa raportoinnin merkitystä.

Tutkielma toteutettiin laadullisena sisällönanalyysinä, jotta raportointikäytäntöjä voitiin tarkastella yksityiskohtaisesti. Sisällönanalyysi käsittää kolme analyysimuotoa, joista tähän tutkielmaan valittiin aineistolähtöinen analyysi. Analyysitavan valintaa tuki erityisesti se, että ympäristö- ja ilmatoriskien huomioinnista pankkien riskienhallinnassa on toistaiseksi julkaistu vain vähän aiempaa tutkimusta. Tutkielman aineistoksi valittiin kahden Suomessa toimivan pankin, OP Pohjolan ja Nordean vuosikertomukset ja riskiraportit vuosien 2020-2024 aikaväliltä. Pankit valikoituivat niiden huomattavien markkinaosuuksien sekä ansioituneen vastuullisuustyön perusteella.

Analyysi toteutettiin kolmessa vaiheessa. Ensimmäiseksi raporteista poimittiin kaikki tutkimuskysymyksen kannalta oleelliset termit. Toisessa vaiheessa aineisto luokiteltiin systemaattisesti taulukkomuotoon, jاکاen se neljään keskeiseen teemaan. Viimeisessä vaiheessa teemat koottiin yhteen, minkä perusteella muodostettiin analyysin tulosten rakenne.

Analyysistä nousi esiin neljä keskeistä löydöstä. Pankit eivät käsittele ESG-riskejä erillisinä riskityyppeinä, vaan perinteisten riskien ajureina, joiden vaikutukset välittyvät pankkien toimintaan jo olemassa olevien riskityyppien kautta. Keskeisimpänä riskinä toimii luottoriski, johon ympäristö- ja ilmatoriskien sekä edelleen fyysisten ja siirtymäriskien katsotaan vaikuttavan ensisijaisesti. Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi riskienhallintakehyksiin nähdään välttämättömänä riskien hallinnan kannalta, mutta myös maineenhallinnan kannalta. Riskien raportoinnin laajuus ja yksityiskohtaisuus kehittyi huomattavasti tarkastelujakson aikana, jolla voitiin nähdä olevan selkeä yhteys pankkisektorin tiukentuneiden sääntely- ja raportointivaatimusten kanssa.

Avainsanat: ESG, pankkisektori, pankkien riskienhallinta, ympäristöriskit, ilmatoriskit

SISÄLLYS

1	Johdanto	7
1.1	Johdatus aihealueeseen	7
1.2	Tutkielman tavoite ja menetelmä	8
1.3	Tutkielman rakenne	8
2	ESG ja ympäristöriskit	10
2.1	ESG:n käsite ja pankkien rooli	10
2.2	Ympäristö- ja ilmatoriskit	12
2.3	Sääntely- ja raportointikehys	13
3	Riskienhallinta pankkisektorilla	15
3.1	Riskienhallinnan rooli pankkien toiminnassa	15
3.2	Pankkien keskeiset riskit	16
3.3	Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi riskienhallintakehykseen	17
4	Tutkimusaineisto ja -menetelmä	20
4.1	Tutkimusaineisto	20
4.2	Tutkimusmenetelmä	20
4.3	Analyysin toteutus	21
5	Analyysi: ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistaminen ja hallinta	23
5.1	Ympäristö- ja ilmatoriskit toimivat keskeisinä riskiajureina	23
5.2	Luottoriski keskeisimpänä ympäristö- ja ilmatoriskien välittymiskanavana	24
5.3	Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi vaiheittaista ja joustavaa	26
5.4	Raportoinnin ajallinen kehitys	29
6	Pohdinta	31
6.1	Tulosten tarkastelu	31
6.2	Tutkimuksen rajoitteet ja jatkotutkimusehdotukset	33
7	Yhteenveto	34
	Lähteet	35

Liitteet	40
Liite 1 Aineisto	40
Liite 2 Selvitys tekoälyn käytöstä	41

1 Johdanto

1.1 Johdatus aihealueeseen

Kuluneiden vuosikymmenten aikana tietoisuus ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä on kasvanut globaalisti kaikilla yhteiskunnan tasoilla, niin päättäjien keskuudessa, kuin talous- ja pankkisektorillakin (Cucinelli ym. 2026). Pankkisektorilla nähdään olevan keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä, sillä ne ohjaavat toimillaan ja päätöksillään taloudellista toimintaa (Caby ym. 2022). Sektorin merkitystä ilmastoasioissa havainnollistaa esimerkiksi arvio, jonka mukaan, mikäli 18 suurinta yhdysvaltalaisista pankkia muodostaisi oman valtion, olisi se maailman viidenneksi suurin ilmaston lämpenemisen aiheuttaja (Sierra Club 2021). Vaikka kyseinen selvitys ei olekaan enää tuore, ei pankkien merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä ole muuttunut.

Ilmatoon ja ympäristöön liittyviä riskejä ei nähdä enää pelkästään tulevaisuuden uhkina, vaan ne vaikuttavat nykypäivänä pankkien toimintaympäristössä (Ruokonen 2025). Euroopan keskuspankin tuoreen selvityksen mukaan yli 90 %:a pankeista arvioi olevansa olennaisesti alttiina ympäristöön ja ilmatoon liittyville riskeille. Aiempaan, vuoden 2021 selvitykseen verrattuna oli kyseinen osuus kasvanut huomattavasti. (Elderson 2025.)

Euroopassa toimivat pankit ovat kehittäneet merkittävästi käytäntöjään ympäristöön ja ilmatoon liittyvien riskien tunnistamiseksi, seuraamiseksi ja hallitsemiseksi. Pankit ovat keskittyneet huomioimaan näitä riskejä etenkin luottoriskin osalta, kun taas operatiivisen- tai markkinariskin osalta kehitys on ollut vähäisempää. (Elderson 2025.) Luottoriskiin keskittyminen selittyy sillä, että sitä pidetään pankkien tärkeimpänä riskityyppinä (Nitescu & Cristea 2020).

Ilmastonmuutokseen ja vastuullisuuteen liittyy vahvasti ESG-käsite, jolla tarkoitetaan ympäristöön (E), yhteiskuntavastuuseen (S) ja hyvään hallintotapaan (G) liittyviä tekijöitä. ESG-tekijät ovat vakiinnuttaneet asemansa keskeisenä ilmiönä niin yrityksissä kuin rahoitusallallakin (Pollman 2022). Termi tuli tunnetuksi vuonna 2004, jolloin YK julkaisi ”Who Cares Wins” -raportin (International Finance Corporation 2021; Pollman 2022).

Vastuullisuuteen liittyvät teemat ovat pysyneet jo pitkään ajankohtaisina aiheina, myös pankkisektorilla. Ilmasto- ja ympäristötietoisuuden kasvu, ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset sekä sääntely-ympäristön muutokset ovat kasvattaneet painetta integroida ESG-tekijät yhä tiiviimmin osaksi pankkien liiketoimintaa ja riskienhallintakehystä (KPMG 2024). ESG-

tekijöihin liittyviä riskejä ei tarkastella erillisenä riskiluokkana, vaan ne kytkeytyvät pankkien perinteisiin riskeihin ja vaikuttavat sitä kautta kokonaisriskienhallintaan (KPMG 2021).

ESG-riskien merkitys pankkisektorilla on kasvanut viime vuosina huomattavasti. Samaan aikaan, siihen liittyvä sääntely kiristyy ja laajenee jatkuvasti, erityisesti Euroopassa. Euroopan pankkiviranomainen julkaisi tammikuussa 2025 ESG-riskienhallintaa koskevan ohjeistuksensa, jota pankit alkavat soveltaa tammikuusta 2026 alkaen. Ohjeistus liittyy ESG-riskien tunnistamiseen, mittaamiseen, hallintaan ja seurantaan, tuoden riskit entistä vahvemmin osaksi pankkien riskienhallintaa ja liiketoimintastrategiaa. (Euroopan pankkiviranomainen 2025a.) Kyseinen ohjeistus voidaan nähdä merkittävänä edistysaskeleena ESG-riskeihin liittyvässä sääntelyssä. Uuden ohjeistuksen voidaan nähdä korostavan aiheen ajankohtaisuutta ja merkitystä pankkisektorin näkökulmasta. Aiempi tutkimus painottaa pankkien riskienhallinnan keskeistä roolia ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistamisessa ja huomioimisessa osana strategista päätöksentekoa. (Cucinelli ym. 2026). Toistaiseksi on tarkasteltu vain rajallisesti sitä, miten pankit konkreettisesti raportoivat näiden riskien tunnistamisesta ja hallinnasta.

1.2 Tutkielman tavoite ja menetelmä

Tämän tutkielman tarkoituksena on keskittyä ESG:n E-tekijään eli ympäristöön. Ilmastonmuutos ja sen vaikutukset ympäristön tilaan aikaansaavat huomattavia muutoksia, joiden vaikutukset heijastuvat rahoitusjärjestelmään sekä pankkien kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen (Euroopan keskuspankki 2020). Tutkielmassa tarkastellaan sitä, miten pankit käsittelevät ja raportoivat ympäristö- ja ilmatoriskeistä osana riskienhallintakehyksiään.

Tutkielman tavoitteena on lisätä ymmärrystä siitä, miten ympäristö- ja ilmatoriskejä tunnistetaan ja hallitaan. Tavoitteen saavuttamiseksi tutkimus pyrkii vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

- Miten pankit raportoivat ympäristö- ja ilmatoriskeistä osana riskienhallintakehyksiään?

Tutkielma toteutetaan laadullisena sisällönanalyysinä. Analyysissä käydään läpi kahden Suomessa toimivan pankin julkaisemia, vuosien 2020-2024, vuosikertomuksia ja riskiraportteja.

1.3 Tutkielman rakenne

Tutkielma jakaantuu seitsemään päälukuun. Luvussa 2 tarkastellaan aluksi yleisesti ESG-käsitettä sekä sen merkitystä ja pankkien roolia. Tämän jälkeen luvussa käsitellään ympäristö- ja

ilmastoriskejä. Viimeisenä alalukuna esitellään pankkien säätely- ja viitekehystä vastuullisuuteen liittyen.

Luku 3 keskittyy riskienhallintaan pankkisektorilla. Pankkien kohtaamista perinteisistä riskeistä tarkastellaan luottoriskiä, markkinariskiä ja operatiivista riskiä, joihin ympäristö- ja ilmastoriskien katsotaan vaikuttavan erityisesti. Luvussa käsitellään myös ympäristö- ja ilmastoriskien integrointia pankkien riskienhallintakehykseen.

Luku 4 käsittää tutkielman menetelmäosion, jossa käydään läpi, mitä käsiteltävät aineistot sisältävät, mitä rajoituksia tutkielmaan on tehty ja miksi kyseiset rajoitukset ovat valikoituneet, sekä se, miten analyysi on toteutettu. Luku 5 on tutkielman analyysiluku, jossa käydään läpi analyysin tärkeimmät löydökset.

Tutkielman viimeiset luvut sisältävät pohdinnan ja yhteenvedon. Pohdinnassa käsitellään saatujen tulosten tulkinta, työn rajoitteet ja jatkotutkimusaiheet. Viimeisessä luvussa tiivistetään tutkimuksen toteutus ja löydökset yhteenvedon muodossa.

2 ESG ja ympäristöriskit

2.1 ESG:n käsite ja pankkien rooli

ESG-tekijät esiteltiin ensimmäisiä kertoja Yhdistyneiden Kansakuntien raportissa ”Who Cares Win”, joka julkaistiin vuonna 2004. Raportissa käsiteltiin ESG-tekijöiden kontekstia ja sitä, miten ne voidaan integroida mukaan taloudelliseen toimintaan. Raportti korosti ESG-tekijöiden vaikutusta yritysten taloudellisessa suorituskyvyssä ja sitä, että ne tulisi ottaa huomioon sijoituspäätöksissä. Yritysten, jotka käsittelevät ESG-tekijöihin liittyviä näkökohtia tuloksekkaasti, voidaan katsoa olevan kyvykkäämpiä riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa, mikä puolestaan tukee suorituskyvyn vakautta. Mikäli ESG-tekijöitä ei huomioida, voi sillä olla huomattavia vaikutuksia yrityksen maineeseen ja toimintaan. (Pyka ym. 2025.)

ESG-tekijöitä luokitellaan lähteistä riippuen hieman eri tavoin, periaatteiden pysyessä kuitenkin samoina. Juvonen ym. (2023, 149) luokittelevat ESG-tekijät seuraavasti: E eli ympäristötekijä sisältää muun muassa seuraavien asioiden huomioinnin: ilmastonmuutos, kasvihuonepäästöt, energiankäyttö ja -kulutus, vedenkäyttö ja -kulutus, jäteveden määrä, raaka-aineiden kulutus sekä luonnon monimuotoisuus. S eli sosiaalinen tekijä kattaa yhdenvertaisuuden, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, yksityisyydensuojan, tietosuojan, työntekijöiden tyytyväisyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita sekä työntekijöiden tasa-arvoisen kohtelun. G eli hyvä hallintotapa sisältää liiketoimintaperiaatteet, korruption, lahjonnan ja rahanpesun torjunnan (Juvonen ym. 2023, 149), sekä johdon palkitsemisen ja eettiset periaatteet (Liu & Xie 2024).

Kestävän kehityksen tavoitteiden hyväksyminen vuonna 2015 voidaan nähdä käännekohtana ESG-tekijöiden merkityksen kasvussa. Tavoitteissa kuvailtiin keinoja saavuttaa maailmanlaajuinen kestävä kehitys vuoteen 2030 mennessä, kattaen niin ympäristöön, yhteiskuntaan kuin hallintoon liittyviä haasteita. (Pyka ym. 2025.) YK:n raportin ja kestävä kehityksen tavoitteiden julkaisun myötä, ESG-tekijät ovat nousseet keskeiseen asemaan rahoitussektorilla, eikä niitä nähdä enää vain eettisinä kysymyksinä, vaan taloudelliseen vakauteen vaikuttavina tekijöinä (Menicucci & Paolucci 2023).

ESG-tekijöiden merkityksen kasvun myötä niiden rooli pankkisektorilla on myös korostunut. ESG-tekijöihin liittyvät kysymykset ovat yhä tärkeämpiä pankkialalla, pankkien mukauttaessa lainananto-, sijoitus- ja riskinarviointiprosessejaan (Chipalkatti ym. 2025). Pankkisektori on keskeisessä asemassa muuttamassa taloutta kohti kestävämpää tulevaisuutta (Hummel ym. 2021;

Horobet ym. 2025). ESG-tekijöiden sisällyttäminen toimintaan ja päätöksiin nähdään nykyään välttämättömänä pitkän aikavälin vakauden turvaamiseksi (Horobet ym. 2025).

Empiirinen tutkimus tukee tätä näkemystä. Chiaramonte ym. (2022) tutkivat ESG-tekijöiden pisteytyksien yhteyttä pankkien vakauteen vuosien 2005-2017 aikana, kattaen sekä finanssikriisin että Euroopan velkakriisin ajanjaksot. Tutkimustulosten mukaan korkeammat ESG-pisteet omaavat pankit olivat vähemmän riskialttiita ja taloudellisesti vakaampia. ESG-tekijät näyttäytyivät hillitseväksi tekijänä riskienotossa. Suurimmat vaikutukset liittyivät ympäristöinnovaatioihin, tuotteiden vastuullisuuteen ja henkilöstön oikeudenmukaiseen kohteluun. Myös uudempi tutkimus tukee ESG-tekijöiden yhteyttä pankkien suoriutumiseen ja riskiprofiiliin. Horobet ym. (2025) analysoivat eurooppalaisen pankin kestävä kehityksen ja taloudellisen suorituskyvyn välistä yhteyttä vuosien 2014-2023 aikana. Tulosten perusteella E ja S-tekijät korreloivat positiivisesti taloudellisen suorituskyvyn kanssa, G-tekijän vaikuttaessa negatiivisesti. Esitetty väite kestävä kehityksen ja riskin välisestä negatiivisesta yhteydestä sai vahvaa tukea, sillä vastuullisempi toiminta on yhteydessä matalampaan riskiin. Riskin vähentämisen vaikutus vaihteli eri tekijöiden välillä, ympäristötekijällä nähtiin kuitenkin olevan merkittävin vaikutus riskin vähentämiseen.

Pankeilla on tärkeä tehtävä varojen kohdistamisessa kestävä kehitystä tukeviin kohteisiin sekä rahoituksen hillitsemisessä sektoreille, jotka eivät huomioi kestävyteen liittyviä riskejä asianmukaisella tavalla (Horobet ym. 2025). Kestävien sijoitusten kiinnostus ja merkitys on kasvanut nopeasti. Vuonna 2020 Global Sustainable Investment Review raportoi, että kestävä kehityksen mukaisten sijoitusten arvo oli yli 35 biljoonaa dollaria viidellä päämarkkina-alueella. Eurooppa ja Yhdysvallat edustavat yli 80 %:a maailmanlaajuisista kestävä kehityksen mukaisista sijoitusvaroista. (Rau & Yu 2024.)

Pankkisektorin kasvava osallistuminen kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen lisää kuitenkin samalla altistumista ESG-riskielle (Chiaramonte ym 2022; Pyka ym. 2025). ESG-riskejä voidaan pitää suhteellisen uutena riskityyppinä, joka vaikuttaa perinteisiin riskeihin eri kanavien kautta (Pyka ym. 2025.) Vaikka ESG-tekijät muodostavat yhtenäisen kehyksen vastuullisuuden tarkastelussa, keskitytään tässä tutkimuksessa E-tekijään, eli rajataan tutkimus ympäristö- ja ilmatoriskien tarkasteluun. Kyseisillä riskeillä on huomattu olevan merkittäviä vaikutuksia pankkien riskienhallintaan ja vakauteen.

2.2 Ympäristö- ja ilmatoriskit

Ilmastonmuutos ja siihen liittyvä ympäristön tilan heikentyminen saavat aikaan huomattavia muutoksia, joiden vaikutukset ulottuvat koko finanssijärjestelmään (Euroopan keskuspankki 2020). Siihen liittyvät ympäristö- ja ilmatoriskit ovatkin jatkuvasti keskeisimpien riskien joukossa esimerkiksi Allianz'n laatimissa riskibarometrioissa (Juvonen ym. 2023, 150). Tyypillisesti nämä riskit jaetaan kahteen riskiluokkaan: fyysisiksi riskeiksi ja siirtymäriskeiksi (Nie ym 2023; Chipalkatti ym. 2025).

Fyysiset riskit käsittävät ilmastonmuutoksesta ja ympäristön tilan heikentymisestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset. Riskit voidaan jakaa vielä edelleen äkillisiin ja pitkittyneisiin riskeihin. Äkillisiin lukeutuvat sään ääri-ilmiöt, jotka käsittävät kuivuuteen, tulviin ja myrskyihin liittyvät riskit. Pitkittyneisiin riskeihin sisältyvät riskit, jotka liittyvät vähittäin eteneviin muutoksiin. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmaston lämpeneminen, merenpinnan nousu, luonnonvarojen niukkuus, elinympäristön tuhoutuminen ja vedenpuute. (Euroopan keskuspankki 2020; Brüggemann & Lueg 2025.) Fyysisten riskien vaikutukset voivat kohdistua pankin tiloihin ja toimintaan, sen asiakkaisiin sekä myös laajemmin talouteen (Chipalkatti ym. 2025). Ne voivat aiheuttaa esimerkiksi omaisuusvahinkoja tai tuottavuuden laskua, aiheuttaen samalla häiriöitä toimitusketjuissa (Korzeb ym. 2024).

Siirtymäriskeillä tarkoitetaan puolestaan taloudellisia tappioita, joita voi syntyä suoraan tai välillisesti siirtymisestä vähähiilisempää ja ympäristöystävällisempää taloutta kohti (Nieto 2019; Korzeb ym. 2024). Näitä tappioita voi aiheutua muun muassa politiikan, tekniikan kehityksen tai markkinoiden luottamuksessa tapahtuvien muutoksien tuloksena (Chipalkatti ym. 2025; Brüggemann & Lueg 2025.) Siirtymäriskit kohdistuvat etenkin pankkien rahoittamiin toimialoihin sekä niiden tarjoamiin tuotteisiin ja palveluihin (Chipalkatti ym. 2025).

Ympäristö- ja ilmatoriskeille altistumisen voidaan nähdä riippuvan maantieteellisestä sijainnista, toimialojen hiili-intensiteetistä ja toiminnallisista haavoittuvuuksista (Brüggemann & Lueg 2025). Lisäksi riskien kehitys ja suuruus riippuvat siitä, kuinka aikaisessa vaiheessa niihin puututaan sekä siitä, tapahtuuko vähähiiliseen talouteen siirtyminen ennakoitusti vai hallitsemattomasti (Euroopan keskuspankki 2020).

Vaikka pankkien suora vaikutus ympäristöön näyttäytyykin melko pienenä verrattuna muihin toimialoihin, ovat rahoitusjärjestelmät silti merkittävästi alttiina ympäristöön ja ilmastoon liittyville riskeille (Cucinelli ym. 2026). Ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat vaikuttaa pankkisektoriin

reaalitalouden kautta. Euroopan keskuspankki pitääkin ympäristö- ja ilmatoriskejä hyvin keskeisinä riskeinä pankkisektorille. (Euroopan keskuspankki 2020.) Ympäristö- ja ilmatoriskien ymmärtäminen on siis hyvin keskeistä pankkien riskienhallinnan kannalta.

2.3 Sääntely- ja raportointikehitys

Euroopan unioni on pyrkinyt toimimaan suunnannäyttäjänä kestäväen kehityksen ja ESG-sääntelyn saralla. Unioni on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä ilmastotavoitteita, jotka pohjautuvat vuonna 2016 voimaan tulleeseen Pariisin ilmastopimukseen. (Bringas-Fernández ym. 2025.) Ilmastopimuksen päätavoitteena on pyrkiä pitämään maapallon keskilämpötilan nousu alle kahdessa asteessa esiteolliseen aikaan verrattuna ja edistää rahoituksen suuntaamista kohti vähähiilisempää taloutta (Hummel ym. 2021). Euroopan unionin tavoitteena on pysyä sopimuksessa asetetuissa lämpötilarajoissa ja siirtyä samalla hiilineutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä. (KPMG 2024).

Hummel ym. (2021) toteavat artikkelissaan, että jo ennen Pariisin ilmastopimuksen voimaantuloa, ympäristö- ja sosiaalisten riskien integrointi pankkien toimintaan nähtiin tärkeänä tekijänä rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta. Ilmastopimuksen voimaantulo nosti kuitenkin ympäristö- ja ilmatoriskit entistä merkittäväksi teemaksi pankkisektorilla. Sopimuksen seurauksena pankkiviranomaiset ovat julkaisseet useita ohjeistuksia liittyen ESG-riskienhallintaan. (KPMG 2024). Euroopan Unioni on erityisesti asettanut määrätietoisia ja sitovia päästövähennystavoitteita, kehittäen samalla pankkisektorille laajan sääntelyjärjestelmän (Bringas-Fernández ym. 2025). Euroopan keskuspankki edellyttää, että sen toimialueen pankkien tulee arvioida ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutuksia lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, huomioida riskit kokonaisriskienhallinnassaan ja lisätä läpinäkyvyyttä parempien strategisten päätösten tekemiseksi (KPMG 2024; Cucinelli ym. 2026). Muihin toimialoihin verrattuna, kohtaavat Euroopan alueella toimivat pankit tiukempaa sääntelypainetta ESG-tekijöihin liittyvien asioiden julkistamiseksi etenkin taksonomia-asetuksen myötä (Pyka ym. 2025).

EU:n taksonomia tuli voimaan vuonna 2020, tavoitteena ohjata toimijoita ympäristön kannalta kestävien investointien tekemisessä ja kestäväen rahoituksen edistämässä. Taksonomia-asetus on luokitusjärjestelmä, joka määrittelee kriteerit taloudellisille toiminnoille, jotka ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden kanssa. Se edellyttää luottolaitoksia raportoimaan ei-taloudellisia tietoja koskevassa selvityksessään myös siitä, kuinka suuri osuus niiden toiminnasta on ympäristöystävällisiä. (TR, EU2020/852.)

CSRD eli kestävyysraportointidirektiiviä voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä EU:n direktiiveistä koskien kestävästä kehityksestä. CSRD:n tavoitteena on parantaa kestävästä kehityksestä raportoinnin johdonmukaisuutta, luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta laajentaen raportointivaatimuksia. Tällä pyritään edistämään läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta. (Direktiivi 2022/2464.) Pakollisina tietoina tulee raportoida taksonomian mukaiset kelpoisuus- ja mukaisuusluvut. Yritysten tulee lisäksi suorittaa olennaisuusanalyysi, jossa arvioidaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen kohdistuvien vaikutusten lisäksi kestävästä kehityksestä liittyviä riskejä ja niiden vaikutuksia. (KPMG 2024.)

EU:n kestävyysraportointiin liittyvä sääntely voidaan nähdä laajana sääntelykehikkona, jonka eri osat täydentävät toisiaan. Tähän liittyy olennaisesti myös Pilari III eli vakavaraisuustietojen julkistaminen. Pilari III eroaa taksonomia-asetuksesta ja CSRD-direktiivistä siten, että se keskittyy erityisesti ESG-riskeihin (Hummel & Jobst 2024). Pilari III-raportoinnin tarkoituksena on saada julkistettavista tiedoista yhdenmukaisia ja vertailukelpoisia. Lisäksi Euroopan pankkiviranomainen pyrkii tekemään ESG-riskiestä läpinäkyvämpiä edellyttämällä pankkeja kehittämään niiden hallintaa ja korostamalla riskien vaikutuksia kestävässä siirtymässä. (Euroopan pankkiviranomainen 2025a.)

Vaikka EU voidaankin nähdä edelläkävijänä kestävyysasioiden saralla, ovat sen kunnianhimoiset vastuullisuustavoitteet herättäneet myös keskustelua sääntelyn laajuudesta ja vaikutuksista. Tiukentuneet sääntelyt ja ohjeet voidaan nähdä myös taakkana, jotka saattavat loppupeleissä heikentää talouskasvua ja maailmanlaajuisia kilpailukykyä. Tästä syystä EU hyväksyi vuonna 2025 Omnibus-direktiivin, jonka tarkoituksena on pienentää raportoinnin hallinnollista painetta ja selkeyttää kestävästä rahoituksen raportoinnin säännöksiä. (Bringas-Fernández ym. 2025).

Euroopan pankkiviranomainen julkaisi tammikuussa 2025 uuden ESG-riskienhallinnan ohjeistuksen, jota pankit alkavat soveltaa tammikuusta 2026 alkaen. Uusi ohjeistus liittyy ESG-riskien tunnistamiseen, mittaamiseen, hallintaan ja seurantaan, tuoden riskit aiempaa vahvemmin osaksi pankkien riskienhallintaa ja liiketoimintastrategiaa. (Euroopan pankkiviranomainen 2025a; KPMG 2025b.) Ohjeistuksen tuoreuden vuoksi, sen vaikutuksia pankkien raportointeihin ei voida vielä tätä tutkielmaa tehdessä arvioida.

3 Riskienhallinta pankkisektorilla

3.1 Riskienhallinnan rooli pankkien toiminnassa

Riskienhallinnan tärkeimpänä roolina on luoda ja säilyttää arvoa. Jotta riskienhallinta onnistuu saavuttamaan nämä, tulee siihen käyttää tarpeeksi resursseja sekä integroida riskienhallinta tiiviisti liiketoimintaan. (Juvonen ym. 2023, 17.) Riskit ja niiden hallinta on hyvin keskeisessä roolissa pankkien toiminnassa. Pankeilla voidaan nähdä olevan luontainen riskienottoaipeus, mikä perustuu muun muassa suureen velkavipuun ja velkaantumistaseseen, markkinakurin heikkouteen sekä mahdollisuuden kasvattaa taseen riskitasoa (Korzeb ym. 2024).

Maailmanlaajuiset kriisit ovat kuitenkin vaikuttaneet pankkien riskienottohalukkuuteen. 2007–2009 vuosien finanssikriisin taustalla uskottiin pankkisektorin osalta olleen juuri liiallinen riskien kasaantuminen. (Korzeb ym. 2024.) Pankkisektoriin kohdistui arvostelua läpinäkyvyyden puutteesta sekä riittämättömästä riskienhallinnasta (Conca ym. 2025). Koronaviruspandemia taas sai aikaan äkillisen ja odottamattoman käänteen taloudessa, joka vaikutti voimakkaasti myös pankkisektoriin aiheuttaen vakavia taloudellisia häiriöitä (Korzeb ym. 2024; Phan & Tran 2025).

Huolimatta siitä, että riskienhallintaan kiinnitetään nykyään enemmän huomiota, kuin ennen finanssikriisiä, lisääntynyt tietoisuus sen tärkeydestä ei ole täysin suojeleminen pankkisektoria kriiseiltä. Viimeisimpänä esimerkkinä voidaan pitää vuoden 2023 Yhdysvaltain pankkikriisiä sekä sen vaikutusta Eurooppaan, kun Credit Suisse -pankki ajautui kriisiin. Pankki oli jo aiemmin kohdannut skandaaleja, heikensivät sen luottamusta. Näiden lisäksi pankin riskienhallinta oli puutteellista, joka oli merkittävänä tekijänä pankin ongelmien taustalla. (Finma 2023.)

Credit Suisse pankin -tapaus voidaan nähdä hyvänä esimerkkinä siitä, kuinka keskeisessä roolissa toimiva ja vahva riskienhallinta on pankkien vakauden ja luotettavuuden kannalta. Pankkien riskienhallinta koostuu pääsääntöisesti riskien tunnistamisesta, mittaamisesta, seurannasta ja raportoinnista. Tehokas riskienhallinta on hyvin olennaisessa asemassa pankkien päivittäisessä toiminnassa ja päätöksissä, auttaen havaitsemaan, tarkastelemaan ja havaitsemaan riskejä, mikä taas tukee liiketoiminnan tuloksellisuutta. (Chen 2023.) Riskienhallinta voidaan nähdä kokonaisuutena, joka koostuu useista eri riskityypeistä. Riskityypeistä keskeisimmät esitellään seuraavassa luvussa. Riskienhallinnan merkittävyys on ollut korostuneessa asemassa viimeisten vuosien aikana uudehkojen riskien, kuten ympäristö- ja ilmatoriskien kivutessa osaksi pankkien toimintaympäristöjä. Tämän vuoksi pankit, jotka omaavat vahvat riskienhallintatoiminnot, pystyvät

hallitsemaan kohtaamiaan riskejä tuloksekkaammin ja ylläpitämään toimintakykyään myös kriisiaikoina (Cucinelli ym. 2026).

3.2 Pankkien keskeiset riskit

Pankit kohtaavat toiminnassaan monia riskejä, jotka on perinteisesti jaettu rahoituksellisiksi ja ei-rahoituksellisiksi riskeiksi. Rahoitukselliset riskit, kuten luotto-, markkina- ja likviditeettiriskit ovat aiemmin olleet keskeisemmässä asemassa, mutta viime vuosina myös ei-rahoituksellisten riskien merkitys on voimistunut. Näihin kuuluvat muun muassa operatiivinen, maine- ja strateginen riski. (Pwc Middle East Risk Study 2024.) Ympäristö- ja ilmatoriskien on katsottu vaikuttavan erityisesti luotto-, markkina- ja operatiiviseen riskiin (Euroopan keskuspankki 2020), jonka vuoksi niitä käsitellään seuraavaksi tarkemmin.

Luottoriski nähdään usein pankkien tärkeimpänä riskinä (Nitescu & Cristea 2020), sillä se on keskeisenä tekijänä lainapäätöksissä (Brüggemann & Lueg 2025). Luottoriski vaikuttaa myös korkoihin. Riski määritellään mahdolliseksi tappioksi, joka aiheutuu vastapuolen laiminlyödessä velvoitteensa maksaa velkaa takaisin. Luottoriski voi realisoitua myös luottoluokituksen heikkenemisenä, mikä voi vaikuttaa kielteisesti pankin pääomaan. (Euroopan Neuvoston kehityspankki 2025.) Luottoriskiä arvioidaan erilaisten työkalujen, kuten luottoluokituksen sekä viiden C:n avulla, jotta lainanottajien luottokelpoisuutta saadaan arvioitua tehokkaasti ja samalla hallittua luottoriskin määrää. Luoton viisi C:tä käsittää kapasiteetin (capacity), pääoman (capital), olosuhteet (conditions), luonteen (character) ja vakuudet (collateral). Mitä korkeampi luottoriski on, sitä korkeammat ovat korot, joilla pankki saa tietynlaista korvausta lisääntyneestä maksukyvyttömyysriskistä. (Segal 2025.) Pankkien on otettava huomioon ympäristö- ja ilmatoriskit luotonmyöntö- ja käsittelyprosesseissa sekä arvioida miten ne vaikuttavat luotonantajien maksukykyyn (Euroopan keskuspankki 2020). Fyysiset ympäristö- ja ilmatoriskit voivat aiheuttaa suuria taloudellisia kustannuksia ja tappioita säiden ääri-ilmiöiden vakavuuden ja esiintymistiheyden kasvaessa. Tällaiset tapahtumat voivat siten heikentää lainanottajien maksukykyä, lisätä luottoriskiä ja vähentää lainojen vakuuksien rahallista arvoa. (Chipalkatti ym. 2025.)

Markkinariskillä tarkoitetaan mahdollisia tappioita, jotka johtuvat rahoitusmarkkinoiden vaihteluista. Riski syntyy muun muassa osakekurssien, korkojen ja valuuttakurssien hintojen muutoksesta tai geopoliittisten tapahtumien myötä. (Juvonen ym. 2023, 55.) Markkinariskiä ei ole mahdollista välttää tai poistaa kokonaan, mutta sitä on mahdollista minimoida. Riski voidaan jakaa neljään eri tyyppiin: korko-, osake-, valuutta- ja hyödykeriskiin. (Hayes 2025.) Näiden lisäksi myös

inflaatio ja deflaatio luetaan markkinariskeihin. Voimakas inflaatio hidastaa talouskasvua ja nostaa korkojen riskilisiä. Deflaatio taas heikentää rahan arvoa ja aiheuttaa helposti velallisille kriisejä tai konkurssseja. (Juvonen ym. 2023, 57.) Pankkien edellytetään seuraavan ympäristö- ja ilmastotekijöiden vaikutuksia, arvioivan niiden merkitystä markkinariskiasemalleen ja investoinneilleen sekä toteuttavan stressitestejä, joissa nämä riskit huomioidaan (Euroopan keskuspankki 2020).

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappiota, joka aiheutuu riittämättömistä sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Riskin hallinnalla pyritään ehkäisemään ongelmia ja taloudellisia tappioita kehittämällä henkilöstöä, järjestelmiä ja prosesseja. (Euroopan Neuvoston kehityspankki 2025; Segal 2026.) Kuten markkinariskiä, ei operatiivista riskiäkään pysty kokonaan poistamaan, jolloin johdon on päätettävä, kuinka suuren riskitason se voi vielä hyväksyä (Segal 2026). Pankkien on arvioitava, miten ympäristö- ja ilmastoriskit voivat vaarantaa liiketoiminnan jatkuvuuden sekä miten toiminnan luonne altistaa sitä maine- ja vastuuriskeille (Euroopan keskuspankki 2020). Credit Suisse pankin romahdus on konkreettinen esimerkki siitä, kuinka suuri vaikutus myös maineriskin hallitsemisella voi olla pankille. Maine on pankeille merkittävä voimavara, jonka avulla ne pystyvät viestimään laadukkaasta hallinnosta, kannattavuudesta ja taloudellisesta suorituskyvystä (Venturelli ym. 2025).

3.3 Ympäristö- ja ilmastoriskien integrointi riskienhallintakehykseen

Swiss Re -instituutin viimeisimmän julkaisun mukaan ympäristön ääri-ilmiöt aiheuttivat vuonna 2025 yli 100 miljardin dollarin taloudelliset tappiot, eikä niiden odoteta pienentyvän tulevaisuudessa (Swiss Re Institute 2026). Maailman talousfoorumin vuonna 2026 julkaisemassa riskiraportissa ympäristöön liittyvät riskit, tunnistettiin edelleen merkittäviksi riskeiksi seuraavan vuosikymmenen aikana (World Economic Forum 2026). Pitkällä aikavälillä ympäristöön liittyvät riskit voivat aiheuttaa jopa suurempia ongelmia kuin mitä finanssikriisi sai aikaan (Chalabi-Jabado & Ziane 2024). On siis selvää, että näillä riskeillä on merkittäviä vaikutuksia taloudessa.

Sään ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet huomattavasti Euroopassa aiheuttaen vuosittain taloudellisia vahinkoja noin 18 miljardin euron edestä. Mikäli Euroopan unioni saavuttaa Pariisin ilmastotavoitteensa, on taloudellisten vahinkojen arvioitu kolminkertaistuvan vuosisadan loppuun mennessä. Mikäli tavoitteeseen ei päästä ja keskilämpötila nousee, on arvioitu vahinkojen 15-kertaistuvan. (Määttä 2024.) Ympäristö- ja ilmastoriskejä ei pidetä enää jaksottaisina esiintyvinä, vaan pysyvinä riskeinä, joilla on merkittäviä pitkän aikavälin vaikutuksia talouteen (Elderson 2025).

Eurooppalaisten pankkien katsotaan olevan erityisen alttiita juuri ympäristö- ja ilmatoriskeille, sillä yli puolet eurooppalaisille pankeille maksettavista koroista tulee saastuttavilta toimialoilta (Cucinelli ym. 2026). Huomioitavaa on myös se, että valtaosalla ympäristöriskeille alttiista yrityksistä on myös korkea velkaantumisaste (Nieto 2019). Aiemmin mainitut fyysiset ja siirtymäriskit lisäävät etenkin pankkien luottoriskiä, operatiivista riskiä ja markkinariskiä (Euroopan keskuspankki 2020). Kyseiset riskit uhkaavat koko rahoitusjärjestelmän vakautta, vaikuttaen pankkien kannattavuuteen ja maksukykyyn (Nie ym. 2023). Tämän vuoksi on tärkeää, että ympäristö- ja ilmatoriskit integroidaan riskienhallintakehykseen, jotta pankit pystyvät suojautumaan ja ennaltaehkäisemään niiden vaikutuksia.

Euroopassa ESG-tekijöiden huomioonotto liittyy vahvasti Euroopan komission sitoutumiseen parantaa niiden integrointia rahoitusjärjestelmän osa-alueisiin. Finanssikriisillä voidaan katsoa olleen myös ratkaiseva rooli ESG-käytäntöjen kehittämisessä, sillä pankit alkoivat kiinnittää enenevässä määrin huomiota vastuullisuuteen ja läpinäkyvyyteen palauttaakseen niin asiakkaiden kuin markkinoiden luottamuksen. (Menicucci & Paolucci 2023.) On katsottu, että pankit, jotka integroivat ESG-tekijät päätöksentekoprosesseihinsa, ovat paremmassa asemassa tunnistamassa ja lieventämässä ympäristöön liittyviä riskejä (Phan & Tran 2025). Cucinelli ym. (2026) huomauttavat, että aiempi tutkimus ympäristö- ja ilmatoriskien huomioimisesta pankkien riskienhallinnassa sekä niiden vaikutuksesta ympäristötavoitteiden saavuttamiseen on ollut viime vuosina suhteellisen vähäistä, huolimatta sen ajankohtaisuudesta. Cabyn, Zianen ja Lamarquen (2022) tutkimuksen mukaan ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi olemassa olevaan riskienhallintakehykseen on osoittautunut haasteeksi pankeille. Tutkimuksessa havaittiin, että vain 10 prosentilla analyysin pankeista omai erityisen, ympäristö- ja ilmatoriskeihin liittyvän riskienhallintatoiminnon. Tämä korostaa tarvetta kehittää järjestelmällisempiä toimintoja ympäristö- ja ilmatoriskien sisällyttämiseksi osaksi pankkien riskienhallintaa.

Euroopan keskuspankin selvityksen mukaan eurooppalaiset pankit ovat edistyneet viime vuosina huomattavasti ympäristö- ja ilmatoriskien hallinnassa, sillä entistä useammalla pankilla on käytössään käytäntöjä riskien tunnistamiseksi, seuraamiseksi ja hallitsemiseksi (Elderson 2025). Kyseisten riskien hallinnan kehittämistä on tukenut osaltaan myös kansainvälisten viitekehysten käyttöönotto, joista yksi keskeisimmistä on Task Force on Climate Related Disclosure -työryhmän luoma suosituskehikko. Työryhmä on kehittänyt kehyksen riskien tunnistamiseen ja arviointiin, pohjautuen neljään osa-alueeseen: hallintoon, strategiaan, riskienhallintaan sekä mittareihin ja tavoitteisiin. Hallinnan näkökulmasta korostetaan etenkin riskien tunnistamis- ja arviointiprosessien kuvaamista, hallintakeinojen selvitystä sekä kyseisten riskien sisällyttämistä osaksi

kokonaisriskienhallintakehystä. Pankkien osalta tämä tarkoittaa riskien tarkastelua suhteessa perinteisiin, luotto-, markkina- ja operatiivisiin, riskeihin, sekä niiden sisällyttämistä riskienhallintakehyksiin. (Birindelli ym. 2022.)

Ympäristö- ja ilmatoriskien tehokas integrointi edellyttää pankeilta johdonmukaisia menetelmiä riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja seurantaan. Pankit hyödyntävät integroimisessa olennaisuusanalyysiä, skenaarioanalyysiä ja stressitestausta, jotta ne pystyvät arvioimaan riskien vaikutuksia toiminnassaan ja liittämään ne osaksi riskienhallintaansa. (Euroopan keskuspankki 2020).

Pankkien tulee toteuttaa ESG-riskien olennaisuusanalyysi vuosittain, jonka tulee kattaa arviot perinteisesti kohdattuihin riskeihin lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Ympäristö- ja ilmatoriskien osalta pankkien tulee arvioida fyysisten ja siirtymäriskien aiheuttajia sekä huomioita muitakin ilmasto- ja ympäristötekijöitä. (Euroopan pankkiviranomainen 2025a.)

Ympäristö- ja ilmatoriskien olennaisuuden tunnistaminen ei kuitenkaan yksin riitä, vaan pankkien tulee myös arvioida ja mitata niiden mahdollisia vaikutuksia omaan toimintaansa ja riskiprofiiliinsa. Tähän tarkoitukseen pankit hyödyntävät skenaarioanalyysiä ja stressitestejä, joiden avulla ne pystyvät arvioimaan ympäristöön ja ilmastoon liittyvien riskien vaikutuksia (Ding ym. 2025). Euroopan pankkiviranomainen edellyttää, että pankit laativat skenaarioanalyysijä, joiden avulla ne pystyvät paremmin hallitsemaan ympäristöriskien vaikutuksia. Skenaarioanalyysin tavoitteena on riskien tunnistaminen, fyysisten ja siirtymäriskien arviointi sekä kestävyysden testaaminen. Skenaarioanalyysi tarkoituksena on helpottaa riskien sisällyttämistä pankkien riskienhallintakehyksiin. Euroopan pankkiviranomainen tähdentää lisäksi, että skenaarioanalyysien tueksi, pankkien tulisi hyödyntää myös stressitestejä, jotta ne pystyvät arvioimaan toimintansa kestävyyttä vaihtelevissa skenaarioissa. (Euroopan pankkiviranomainen 2025b.) Stressitestien avulla pankit voivat ennakoivasti arvioida miten ympäristöön ja ilmastoon liittyvät riskit vaikuttavat vakauteen ja kestävyteen (KPMG 2025a).

Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi on nykyään keskeisessä osassa pankkien riskienhallintakehystä, sääntelyn ja ohjeistusten korostaessa niiden johdonmukaista huomioimista. Tästä huolimatta pankkien raportointitavoissa, käytännöissä ja laajuudessa esiintyy eroja, mikä tekee aiheen käsittelystä mielenkiintoista ja ajankohtaista. Seuraavassa luvussa esitellään tutkimusaineisto ja käytetty menetelmä, joiden avulla pankkien riskiraportointia tarkastellaan.

4 Tutkimusaineisto ja -menetelmä

4.1 Tutkimusaineisto

Tutkielman analyysiin on valittu kaksi suurinta Suomessa toimivaa pankkia, OP Pohjola, myöhemmin OP, ja Nordea. Kummallakin toimijalla on Suomessa huomattava markkinaosuus, ja kumpikin pankki on ansioitunut toimija vastuullisuustyössä. Molemmat pankit julkaisevat laajoja vuosikertomuksia ja riskiraportteja, jotka tarjoavat kattavan ja vertailukelpoisen aineiston analyysiä varten. Valitut pankit ovat erilaisia niin organisaatorakenteiltaan, kokoluokiltaan kuin asiakaskunniltaan: OP on asiakasmäärältään Suomen suurin pankki ja sen rakenne koostuu osuuspankeista, kun taas Nordea on pörssilistattu, Pohjoismaiden suurin pankki. Rakenteelliset erot mahdollistavat riskienhallintakäytäntöjen mielekkään vertailun.

Tutkimusaineistona käytetään OP:n ja Nordean julkaisemia vuosikertomuksia ja riskiraportteja, jotka ovat listattuna tutkielman liitteeseen 1. Tutkielman analyysin hallittavuuden ja ajallisen vertailtavuuden vuoksi aineisto on rajattu vuosien 2020–2024 raportteihin. Valittu viiden vuoden aikaväli mahdollistaa ympäristö- ja ilmatoriskeihin liittyvän raportoinnin kehityksen havainnoinnin. Kyseinen aikaväli sijoittuu periodiin, jolloin kestäväään rahoitukseen liittyvä sääntely, kuten EU:n taksonomia-asetus ja Pilari III, on tehostanut pankkien raportointia ympäristö- ja ilmatoriskeistä.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkielma toteutetaan laadullisena sisällönanalyysinä. Sisällönanalyysi voidaan nähdä yhtenä laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmistä, jonka tavoitteena on luoda kattava ja ymmärrettävä kuva tutkittavasta ilmiöstä (Kallinen & Kinnunen 2021). Menetelmä soveltuu esimerkiksi kirjallisten dokumenttien analyysiin (Kallinen & Kinnunen 2021), jonka vuoksi se valikoitui tutkielman metodiksi. Tämän tutkielman kohteena on selvittää, miten pankit raportoivat ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta osana riskienhallintakehyksiään.

Laadullinen sisällönanalyysi keskittyy käsiteltävän aineiston sisältöön, eli siihen, millaisia aiheita ja teemoja aineisto käsittelee (Kallinen & Kinnunen 2021). Tässä tutkielmassa aineistona toimivat valittujen pankkien vuosikertomukset ja riskiraportit, sillä ne sisältävät olennaisimmat tiedot pankkien riskienhallinnasta. Tarkastelun ulkopuolelle on rajattu muut pankkien julkaisut, jotta analyysi pysyy selkeänä ja hallittuna. Aineiston analyysi keskittyy ympäristö- ja ilmatoriskeihin

liittyvään raportointiin, eli ESG-tekijöiden S- ja G-tekijät on rajattu pois tarkastelusta. Tällä tavoin varmistetaan, että analyysistä saadaan luotua kattavampi ja ymmärrettävämpi kuva tutkittavasta ilmiöstä.

Laadullisen sisällönanalyysin voidaan katsoa sisältävän kolme analyysimuotoa, joista tähän tutkielmaan on valittu aineistolähtöinen eli induktiivinen sisällönanalyysi. Ensisijaisena erona eri analyysimuotojen välillä on se, että aineistolähtöisessä analyysissä ei hyödynnetä valmista luokittelurunkoa, vaan tutkija muodostaa luokat itse aineiston pohjalta. Aineistolähtöinen analyysi nähdään hyödyllisenä vaihtoehtona etenkin silloin, kun aiheesta on saatavilla vain rajallisesti tutkimustietoa. (Elo ym. 2022, 218.) Ympäristö- ja ilmatoriskien huomioimisesta pankkien riskienhallinnassa sekä niiden vaikutuksesta ympäristötavoitteiden saavuttamiseen on toistaiseksi tehty vain vähän aiempaa tutkimusta (Cucinelli ym. 2026), mikä tukee aineistolähtöisen sisällönanalyysin valintaa tässä tutkielmassa.

Aineistolähtöisen analyysin päätavoitteena on aineiston tiivistäminen (Elo ym. 2022, 220). Aineistosta pyritään saamaan tiivis ja selkeä, kuitenkin kadottamatta sen sisältämää tietoa. Tarkoituksena on etenkin informaatioarvon lisääminen, luomalla aineistosta yhtenäistä ja merkityksellistä informaatiota tutkittavasta ilmiöstä. Tällä tavoin saadaan myös johdettua luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88–92.)

4.3 Analyysin toteutus

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe on poimia aineistosta kaikki tutkimuskysymyksen kannalta relevantit ilmaisut (Elo ym. 2022, 220). Vuosikertomukset ja riskiraportit käytiin huolellisesti läpi, poimien kaikki kohdat, joissa käsiteltiin ympäristö- ja ilmatoriskejä. Aineiston rajaamiseksi analyysissä tunnistettiin keskeisiä termejä, joita olivat missä tahansa taivutusmuodossa seuraavat: ESG-factors/ESG-tekijät, environmental/ympäristö, climate/ilmasto, risk management/riskienhallinta, physical/fyysinen, transition/siirtymä ja risk/riski. Tällä saatiin rajattua laajoista aineistoista helpommin hallittavia ja tutkimuskysymyksen kannalta relevantteja kohtia.

Seuraavaksi siirryttiin aineiston koodaukseen eli luokitteluun. Koodauksen tavoitteena on helpottaa aineiston kokonaisuuden hallintaa, erityisesti laajoissa aineistoissa (Elo ym. 2022, 220). Pankkien vuosiraportit ja riskiraportit muodostavat laajat kokonaisuudet, jolloin aineiston läpikäymiseen tarvitaan systemaattista ja jäsenneltyä lähestymistapaa. Koodaus toteutettiin Excel-ohjelmalla taulukkomuotoisesti. Raportit käytiin läpi ensin pankki- ja vuosikohtaisesti, keräämällä ylös kaikki

työn kannalta oleelliset kohdat. Löydökset jaettiin neljään teemaan: ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistamiseen, riskien arviointiin ja mittaamiseen, riskien hallintaan ja integrointiin sekä raportoinnin kehitykseen ja eroihin.

Analyysin viimeisessä vaiheessa luotiin teemojen perusteella neljä keskeistä löydöstä. Teemajaottelu auttoi analyysin toteuttamista ja tulosten tulkintaa sekä mahdollisti raportointikäytäntöjen vertailun ja mahdollisten yhtäläisyyksien ja erojen havaitsemisen. Löydökset esitetään seuraavassa luvussa.

5 Analyysi: ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistaminen ja hallinta

Tässä luvussa esitellään sisällönanalyysin keskeiset löydökset, jotka on jaoteltu neljään alalukuun.

5.1 Ympäristö- ja ilmatoriskit toimivat keskeisinä riskiajureina

ESG-riskejä ei nähdä pankeissa erillisenä riskikategoriana, vaan perinteisten riskien ajureina. Tällä tarkoitetaan sitä, että niiden vaikutusten katsotaan välittyvän jo olemassa olevien riskityyppien, kuten luotto-, markkina- operatiivisten ja likviditeettiriskien, kautta pankkien toimintaan. ESG-riskien tunnistaminen ja hallinta nähdään molemmissa pankeissa keskeisenä ja välttämättömänä erityisesti vakavaraisuuden ylläpitämisen kannalta. Tämä korostaa niiden roolia perinteisiin riskityyppihin vaikuttavina ajureina.

ESG-riskien tarkastelu keskittyy kummassakin pankissa ympäristö- ja ilmatoriskeihin sekä niiden aiheuttamien tapahtumien ja vaikutusten arviointiin, vaikka niistä puhutaankin raporteissa yhteisenä kokonaisuutena. Ympäristö- ja ilmatoriskien korostuminen selittyy sillä, että mahdollisuus niiden realisoitumiseen on ilmastonmuutoksen kiihtymisen myötä kasvanut viimeisten vuosien aikana todennäköisemmäksi.

Molempien pankkien määritelmät riskeistä ovat pitkälti vastaavanlaisia ja ESG-riskien katsotaan välittyvän pankkien toimintaan etenkin vastapuolten kautta. Pankit tunnistavat kuitenkin samalla myös oman toimintansa luonteen altistumisen ESG-riskielle. Riskejä tarkastellaan lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, jotta niiden vaikutuksia sekä pankkien omaan että vastapuolen nykyiseen ja tulevaan toimintaan saadaan arvioitua kokonaisvaltaisesti.

”ESG-tekijät riskiajureina voivat toteutua ensisijaisesti perinteisten (vakavaraisuus) riskiluokkien kautta. Riskiajurit voivat toteutua myös minkä tahansa riskialueiden alakategorian kautta, jolle Nordea altistuu tai saattaa altistua.” (suom. Nordea Bank Oyj 2025b, 16)

”Riskien tunnistamisprosessissa nämä määritellään eri riskilajeihin vaikuttavina muutostekijöinä, eikä erillisinä riskeinä.” (OP Ryhmä 2022a, 11)

ESG-riskien tarkasteleminen riskiajureina viittaa siihen, että pankit integroivat ympäristö- ja ilmatoriskit osaksi jo olemassa olevia riskienhallintakehyksiä. Raporttien perusteella ympäristö- ja ilmatoriskit sisällytetään perinteisiin riskityyppihin, mikä mahdollistaa niiden tarkastelun osana

kokonaisriskiprofiilia. Tämä viittaa siihen, että näiden riskien hallinta pohjautuu nykyisten riskienhallintakäytäntöjen laajentamiseen, sen sijaan, että luotaisiin uusia, erillisiä riskiluokituksia.

ESG-riskien lähestymistavoissa on havaittavissa kuitenkin pieniä eroavaisuuksia pankkien välillä. Nordea korostaa ESG-riskien taloudellisia vaikutuksia ja riskiprofiilia, kun taas OP arvioi ESG-tekijöitä megatrendeinä, jotka kuuluvat pankin riskikartan juurisyihin. OP:n raporteissa korostetaan myös sitä, että taloudellisten vaikutusten lisäksi pankin tulee arvioida myös ESG-riskeistä aiheutuvat mainevaikutukset. Vastuullinen toiminta edistää myönteistä julkisuuskuvaa sidosryhmien keskuudessa.

5.2 Luottoriski keskeisimpänä ympäristö- ja ilmatoriskien välittymiskanavana

Luottoriski näyttäytyy pankkien raporteissa keskeisimpänä riskityyppinä, johon ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutukset ensisijaisesti kohdistuvat. Luottoriskiinkin keskittyminen voidaan nähdä johdonmukaisena ja perusteltuna, sillä se on pankkien toiminnan kannalta keskeisin riskityyppi. Nordean raporteissa korostetaan erityisesti sitä, että ympäristöön ja ilmastoon liittyvät luottoriskit tulevat olemaan merkittäviä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutusta luottoriskiinkin arvioidaan asiakastasolla. Molemmat pankit hyödyntävät asiakaskohtaisia arviointeja tunnistaakseen ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutuksia asiakkaidensa takaisinmaksukykyyn. Nordeassa korkean ympäristöriskin omaavien asiakkaiden luottopäätökset siirretään tarvittaessa luottokomiteon päätettäväksi, mikä korostaa riskien merkitystä päätöksenteossa. Arviointeja suoritetaan sekä uusille että olemassa oleville asiakkaille riskiprofiilin muuttuessa olennaisesti. OP puolestaan on kehittänyt luottoriskinsä seurantaan siten, että riskiin vaikuttavia ympäristötekijöitä seurataan aiempaa tiiviimmin osana laajempaa riskien seurantaan.

Ympäristö- ja ilmatoriskien arviointi keskittyy molemmissa pankeissa erityisesti suurempiin yritysasiakkaisiin. OP suorittaa suurille yritysasiakkailleen ESG-analyyseja, joissa huomioidaan ympäristöön ja ilmastoon liittyviä tekijöitä toimialakohtaisesti sekä niiden vaikutuksia yritysten toimintaan. Nordea puolestaan keskittyy arvioimaan erityisesti ilmastonmuutoksen aiheuttamia siirtymäriskejä hyödyntäen erillistä ilmatoriskien arviointityökalua. Keskeisessä asemassa arvioinnissa ovat vastapuolen kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetti ja kehitys sekä siirtymäriskien vaikutus takaisinmaksukykyyn. Nämä havainnot viittaavat siihen, että ympäristö- ja ilmatoriskejä ei tarkastella pelkästään vastuullisuuteen liittyvinä tekijöinä, vaan olennaisina luottoriskien hallintaan vaikuttavina tekijöinä.

Luottoriskin arvioinnissa hyödynnetään skenaarioanalyyssejä, joissa tarkastellaan ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutuksia eri ajanjaksoilla. OP käyttää analyyseissään apuna NGFS-skenaariota ja ilmastomalleja, jotka keskittyvät toimialoihin, kuten maa- ja metsätalouteen, joiden katsotaan olevan erityisen alttiina ympäristö- ja ilmatoriskeille. Tuloksia hyödynnetään osana sisäisen pääoman riittävyyden arviointimenettelyä (ICAAP). Nordealla puolestaan hyödynnetään skenaarioanalyysien lisäksi taksonomiaan perustuvia ESG-luottoriskien määritelmiä erityisesti yritysasiakkaiden arvioinnissa. Analyysien ja luottoriskimääritelmien hyödyntäminen osoittavat, että ympäristö- ja ilmatoriskit ovat integroitu kokonaisvaltaisesti osaksi riskien arviointiprosessiin.

Vaikka ympäristö- ja ilmatoriskejä analysoidaankin erikseen henkilöasiakkaiden asuntolainojen ja yrityslainojen osalta, on niillä yhdistävänä tekijänä luottoriski. Kumpikin pankki tunnistaa, että myös kotitaloussektorilla merkittävimmät ESG-riskit liittyvät luottoriskiiin, eli tarkemmin asuntoihin, joihin vaikuttavat fyysisten vahinkojen riskit sekä energiatehokkuuksiin liittyvät tekijät.

Fyysiset ja siirtymäriskit näyttäytyvät pankkien raporteissa keskeisinä ympäristö- ja ilmatoriskien ilmenemismuotoina, joiden vaikutukset kohdistuvat erityisesti luottoriskiiin. Pankkien raportoinnissa näiden riskien merkitys ja jatkuva kasvu on huomioitu laajasti. Fyysisten ja siirtymäriskien nähdään vaikuttavan pankkien toimintaan eri kanavien, kuten asiakkaiden, vakuuksien ja toimintaympäristön, kautta.

Fyysisten riskien osalta erityisesti tulvariski nousee merkittäväksi tekijäksi, joka voi realisoituessaan vaikuttaa merkittävimmin luottoriskiiin. Tulvien seurauksena kiinteistöjen arvot voivat heikentyä, mikä alentaa vakuuksien arvoja ja laatua vaikuttaen siten heikentävästi asiakkaiden takaisinmaksukykyyn. Nordealla ilmatoriskien stressitestaus on keskittynyt etenkin kuivuuden ja tulvien vaikutuksiin Pohjoismaissa, mikä korostaa fyysisten riskien merkitystä luottoriskin arvioinnissa.

”Sekä akuuttien että kroonisten vaarojen vaikutuksia kiinteistöihin arvioitiin, ja tulviin liittyvät riskit on tällä hetkellä tunnistettu potentiaalisesti merkittävimmiksi vuoteen 2030 ulottuvalla ajanjaksolla.” (suom. Nordea Bank Oyj 2024b, 48)

”OP Ryhmän laatimassa, ESRS-standardien edellyttämässä, kaksoisolennaisuusanalyysissä on tunnistettu ilmastoon liittyviä fyysisiä riskejä ja siirtymäriskejä laadullisilla menetelmillä. Merkittävin tunnistettu fyysinen ilmatoriski on tulvat.” (OP Ryhmä 2025b, 95)

Vaikka fyysisten riskien merkitys tunnistetaan pankkien raportoinnissa, arvioidaan niiden vaikutusten olevan ainakin lyhyellä aikavälillä rajallisia, mikä on huomattavissa esimerkiksi OP:n viimeisimmässä vuosiraportissa:

”Ilmastonmuutoksen aiheuttamien suorien fyysisten riskien odotetaan pysyvän maltillisina seuraavan viiden vuoden aikana.” (OP Ryhmä 2025b, 96)

Fyysisten riskien aiheuttamat vaikutukset nähdään siis enemmän pidemmällä aikavälillä mahdollisesti realisoituvina uhkina, vaikka niiden realisoitumisen mahdollisuus luottoriskiin vaikuttavina tekijöinä tunnistetaan jo tällä hetkellä.

Siirtymäriskien katsotaan välittyvän pankkien luottoriskiä asiakkaiden ja rahoitettavien toimialojen kautta. Pankit altistuvat siirtymäriskeille myöntämiensä lainojen välityksellä etenkin silloin, kun asiakkaat toimivat sektoreilla, joihin kohdistuu päästövähennysvaatimuksia, sääntelymuutoksia ja muita vähähiiliseen talouteen ja vihreään siirtymään liittyviä muutoksia. Nämä voivat puolestaan heikentää asiakkaiden luottokelpoisuutta ja vaikuttaa sitä kautta luottoriskiä ja edelleen vakuuksien arvoihin.

Toimialakohtaista altistumista arvioidaan erilaisten analyysien kautta. Pankkien suorittamissa analyyseissa tunnistetaan monia riskialttiita toimialoja, kuten energia-, rakennus-, teknologia- ja teollisuussektorit. Siirtymäriskien vaikutuksia arvioidaan eri riskiluokkien (luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin) näkökulmista, eli niitä tarkastellaan järjestelmällisesti eri sektorien kautta, osana kokonaisriskiprofiileja. Kuitenkin raportoinnissa on havaittavissa se, että siirtymäriskien konkreettinen vaikutus realisoituu pääasiallisesti luottoriskin kautta.

Vaikka riskien vaikutuksia tunnistetaan myös markkina-, operatiivisissa ja likviditeettiriskeissä, jää niiden merkitys raporteissa selkeästi vähäisemmäksi. Tämä viittaa siihen, että ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutukset tunnistetaan teoriassa laajasti, mutta niiden käytännön merkitys realisoituu pääasiassa luottoriskin kautta.

5.3 Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi vaiheittaista ja joustavaa

Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi pankkien riskienhallintakehykseen etenee vaiheittaisena prosessina, joka perustuu strategisesti joustavaan lähestymistapaan. Ympäristö- ja ilmatoriskejä hallitaan osana pankkien kokonaisriskienhallintakehystä sen sijaan, että niiden hallinta perustuisi ainoastaan tiettyjen toimialojen tai asiakkaiden poissulkemiseen. Integraatiota ohjaavat pankkien omat ilmastotavoitteet sekä kiristyvät sääntely- ja valvontavaatimukset. Tarkastelujakson aikana

integraatio on kehittynyt kummassakin pankissa asteittain, painottuen erityisesti luottoriskiin. Tämä korostaa edelleen luottoriskin keskeistä asemaa ympäristö- ja ilmastoriskien välittymiskanavana sekä osana pankkien laajempaa riskiprofiilia.

Nordea kuvaa ympäristö- ja ilmastotekijöiden integroinnin olevan asteittain etenevää, jossa siirrytään laadullisista arvioinneista määrällisiin menetelmiin ja edelleen riskien sisällyttämiseen eri riskialueiden viitekehyksiin. Molemmat pankit tunnistivat jo tarkastelujakson alussa ympäristö- ja ilmastoriskien olennaisuuden taloudellisen vakauden ylläpitämisessä ja liittivät ne osaksi luottoriskiprofiiliaan. Tarkastelujakson aikana riskinarviointia on kehitetty kohdentamalla tarkempia arviointeja riskialttiille sektoreille ja asiakkaille.

Tarkastelujakson aikana ympäristö- ja ilmastoriskien integrointi on laajentunut ja järjestelmällistynyt molemmissa pankeissa. Nordea raportoi laajentaneensa ympäristö- ja ilmastotekijöiden integrointia vuodesta 2021 alkaen myös muihin riskityyppeihin, kuten operatiivisiin, markkina- ja likviditeettiriskeihin. OP:n raporeissa samansuuntaista integraatiota on myös havaittavissa vuosien 2021 ja 2022 aikana, vaikka pankki ei kuvaa raporteissaan integraation vaiheittaista kehitystä yhtä yksityiskohtaisesti kuin Nordea.

OP:n riskienhallinnassa ympäristö- ja ilmastoriskien näkökulma on integroitu myös rahoituspäätöksiin vaikuttaviksi kriteereiksi. Pankki velvoittaa energia-alan asiakkailtaan kasvihuonepäästö tietojen raportointia ja uskottavia ilmastosiirtymäsuunnitelmia, etenkin korkean siirtymäriskin toimialoilla. Lisäksi OP on raporeissaan linjannut, ettei se rahoita uusia kivihiihilaitoksia tai -kaivoksia suunnittelevia yrityksiä eikä asiakkaita, joiden toiminta on hiilestä riippuvaa. Linjaus ei kuitenkaan ole ehdoton, sillä siitä voidaan poiketa, mikäli asiakkaalla on esittää uskottava vähähiilisyyteen suuntautuva siirtymästrategia. Tämä viittaa siihen, että vaikka pankki rakentaa itsestään vastuullista kuvaa ympäristö- ja ilmastotekijöihin liittyvien linjaustensa kautta, säilyttää se silti samalla tietynlaisen liikkumavaran eri sektorilla toimivien asiakkaiden suhteen. Ympäristö- ja ilmastoriskien hallinta perustuu siis joustavaan arviointiin, tiukkojen rajausten sijaan. Linjausten joustavuuden voidaan tulkita tukevan myös pankin maineenhallinnan tavoitteita.

”OP Ryhmä ei rahoita uusia kivihiihivoimalaitoksia tai -kaivoksia eikä uusien kivihiihivoimalaitosten tai -kaivosten rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. ... Linjasta voidaan poiketa, jos yritysrahoitusasiakas on sitoutunut siirtymään kohti vähähiilistä talousjärjestelmää ja esittämään uskottavan strategian kivihiilestä irtautumiseen.” (OP Ryhmä 2024b, 28)

Nordealla puolestaan kasvihuonekaasupäästötietojen raportointia ja ilmastosiirtymäsuunnitelmia tarkastellaan osana suurimpien asiakkaiden siirtymä- ja fyysisten riskien arviointia. Arvioinnin keskipisteenä ovat päästöintensiteetin kehitys, siirtymäsuunnitelmien uskottavuus sekä ilmatoriskien vaikutus asiakkaiden takaisinmaksukykyyn.

”Ilmatoon liittyviä siirtymäriskkejä arvioidaan keskittyen erityisesti asiakkaisiin, joiden liiketoimintamallit ovat korkeita kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttavia. Arvioinnin keskeisiä osia ovat vastapuolten kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetin kehitys, siirtymäsuunnitelman vastaava laatu ja ilmatoon liittyvien siirtymä- ja fyysisten riskien vaikutus asiakkaiden takaisinmaksukykyyn.” (suom. Nordea Bank Oyj 2025a, 282)

Pankkien lähestymistavoissa on havaittavissa eroja: OP:lla integraatio painottuu selkeämmin rahoituspäätöksiä ohjaaviin kriteereihin, kun taas Nordealla korostetaan asiakaskohtaisen riskin arviointia osana laajempaa riskienhallintaa.

OP hallitsee ilmatoriskitekijöiden vaikutuksia sijoitustoiminnassaan rajaamalla hiilestä riippuvaisia kaivos- ja sähköyhtiöitä sijoitustensa ulkopuolella. Myös Nordea hyödyntää samankaltaisia keinoja huomioimalla ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutuksia sijoitustensa arvoon sekä poissulkemalla ja siirtämällä sijoituksiaan hiiliriippuvaisilta aloilta muualle. Nordea kuitenkin korostaa, että ympäristö- ja ilmatoriskinäkökohtien integrointi sijoitustoimintaan voi vaihdella sijoitustiimien ja -tuotteiden välillä, sillä riskien merkityksellisyys ja aikahorisontti eivät ole yhtenäisiä eri sijoitustuotteiden välillä. Integrointia mukautetaan siis sijoitustuotteiden ominaisuuksien mukaan.

”ESG-riskinäkökohtien integrointi sijoituspäätöksentekoprosessiimme voi vaihdella sijoitustiimimme välillä, sillä ESG-riskien merkityksellisyys, tiedon saatavuus ja aikahorisontti vaihtelevat sijoitustuotteen ominaisuuksien, kuten omaisuusluokan, sijoitusstrategian, asiakastavoitteiden ja markkinatrendien, mukaan.” (suom. Nordea Bank Oyj 2024a, 334)

Vaikka ympäristö- ja ilmastotekijät on nykyään integroitu laajasti riskienhallintakehyksiin, ei integraatio ole kuitenkaan ollut täysin ongelmaton. OP tunnistaa keskeisiksi haasteiksi etenkin nopeasti kehittyvän sääntelyn ja siinä mukana pysymisen. Lisähaastetta tuo myös tutkimustiedon nopea kehittyminen, joka hankaloittaa ajantasaisen tiedon hyödyntämistä. Myös Nordea raportoi samansuuntaisista haasteista, korostaen sääntelypaineen kasvua, datan puutteita sekä siirtymävaiheisiin liittyviä aikataulullisia haasteita. Havaitut haasteet ovat linjassa kansainvälisen

tutkimuskirjallisuuden kanssa, joka viittaa siihen, että niitä kohtaavat myös muilla alueilla toimivat pankit ja että ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi on edelleen jatkuva ja kehittyvä prosessi.

5.4 Raportoinnin ajallinen kehitys

Raportoinnissa on havaittavissa ajallista vaihtelua pankkien ESG-riskien ja erityisesti ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistamisessa ja hallitsemisessa. Tarkastelujakson alun raporteissa ESG-riskeihin viitataan molempien pankkien osalta vielä niukasti ja niitä käsitellään pääasiassa yhtenä kokonaisuutena ilman tarkempaa erottelua ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen tai hyvään hallintotapaan liittyviin tekijöihin.

Tarkastelujakson alussa, Nordean riskiraportissa ESG-riskit mainitaan lähinnä käsitteiden määrittelyn yhteydessä, vaikka saman vuoden vuosiraportissa ESG-tekijöihin liittyvien riskienhallinnan merkitys tunnustetaan olennaisena tekijänä pankin taloudellisen vakauden ylläpitämisessä. OP puolestaan tunnustaa vuoden 2020 raporteissaan ympäristövaikutusten syntyvän omassa toiminnassaan ja toimitusketjuissaan, mutta muutoin riskien käsittely jää vielä yleiselle tasolle, vaikka ESG-tekijöitä sisällytetäänkin jo operatiivisen riskin kartoitukseen. Vähäisempi raportointi on linjassa pankkisektorin ESG-sääntelyn vaiheittaisen kehittymisen kanssa, sillä ympäristö- ja ilmatoriskien raportointia koskevat ohjeistukset ovat tarkentuneet vasta myöhemmin.

Kehitystä voidaan siis osittain selittää sääntely-ympäristön muutoksilla, sillä pankkeihin kohdistuvat vaatimukset ympäristö- ja ilmatoriskien tunnistamisesta, arvioinnista ja raportoinnista ovat tarkentuneet tarkastelujakson aikana. Euroopan keskuspankin vuoden 2020 lopussa julkaisema ilmasto- ja ympäristöriskien hallintaopas on osaltaan ohjannut pankkeja kehittämään käytäntöjään tarjoamalla viitekehysten sille, mitä pankeilta edellytetään ja odotetaan raportoinnin ja riskienhallinnan osalta.

Tarkastelujakson aikana Nordea kehitti ympäristö- ja ilmatoriskien arviointiaan toteuttamalla vuonna 2024 CSRD:n mukaisen kaksinkertaisen olennaisuusarviointin. Samalla pankki tunnisti nopean ilmatoriskisiirtymän sen korkeimpaan riskiluokkaan kuuluvaksi riskiksi, mikä viittaa siihen, ettei ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä pidetä enää pelkästään pitkän aikavälin uhkina, vaan jo nykyhetkellä pankin toimintaan vaikuttavina riskeinä. Molemmissa pankeissa olennaisuusarviointi keskittyi aluksi etenkin fyysisten ja siirtymäriskien vaikutuksiin yrityslainasalkuissa, mutta uusimissa raporteissa arviointi tarkentui ja laajentui selvästi.

Pankkien raporteissa on havaittavissa eroja erityisesti raportoinnin yksityiskohtaisuudessa ja esitystavoissa. Nordea raportoi ympäristö- ja ilmatoriskeihin liittyvistä toimistaan

yksityiskohtaisesti ja laajasti, korostaen ajallista kehitystä hyödyntämällä raporteissa vuosilukuja ja tarkkoja kuvauksia. OP puolestaan raportoi vastaavista asioista myös laajasti, mutta raportointi on vähemmän ajallisesti jäsenneiltyä eikä kehitystä kuvata yhtä yksityiskohtaisesti. OP:n raporteista on kuitenkin pääteltävissä käytäntöjen ja toimintatapojen kehittyminen sisällön perusteella, vaikka vuosilukuja ei raporteihin ollakaan Nordean tavoin sisällytetty.

Raportoinnin erot tulevat esiin myös käytettyjen mittareiden, skenaarioanalyysien sekä riskien arviointiin kehitettyjen työkalujen kuvauksissa. Havaittuja eroja pankkien välillä voidaan osittain selittää pankkien kokoluokkien ja toimintaympäristöjen eroilla. Nordea toimii laajasti Pohjoismaissa ja on kooltaan huomattavasti suurempi toimija, mikä mahdollistaa osaltaan laajemmat resurssit sekä kehittyneempien työkalujen luomisen ja hyödyntämisen. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että Nordean ympäristö- ja ilmastoriskien arviointi sisältää esimerkiksi maakohtaisia riskiarvioita ja -skenaarioita. OP puolestaan toimii pääasiassa Suomessa, jolloin raportointi painottuu Suomen toimintaympäristöön ja voi omalta osaltaan vaikuttaa raportoinnin painotuksiin ja yksityiskohtaisuuteen.

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkielman tavoitteena oli lisätä ymmärrystä siitä, miten ympäristö- ja ilmastoriskejä tunnistetaan ja hallitaan pankeissa. Tutkielmassa keskityttiin tarkastelemaan erityisesti sitä, miten Suomessa toimivat pankit raportoivat kyseisistä riskeistä osana riskienhallintakehyksiään. Aiempi tutkimus ympäristö- ja ilmastoriskien huomioimisesta pankkien riskienhallinnassa on aiheen kasvaneesta kiinnostuksesta huolimatta ollut suhteellisen vähäistä viime vuosina (Cucinelli ym. 2026), minkä vuoksi tämä tutkielma pyrkii tuomaan konkreettisempaa tietoa pankkien raportointikäytännöistä.

Tutkielma toteutettiin laadullisena sisällönanalyysinä, jonka perusteella tunnistettiin neljä keskeistä löydöstä. Tulosten mukaan pankit eivät käsittele ympäristö- ja ilmastoriskejä erillisinä riskityyppinä, vaan ne nähdään perinteisten riskien ajureina, jotka vaikuttavat pankkien toimintaan muiden riskien kautta. Luottoriski nähdään keskeisimpänä riskityyppinä, johon ympäristö- ja ilmastoriskien vaikutukset ensisijaisesti kohdistuvat. Luottoriskin korostunut asema voidaan nähdä johdonmukaisena, sillä se on pankkien toiminnan, vakavaraisuuden ja jatkuvuuden kannalta tärkein riskityyppi. Luottoriskiä arvioidaan erilaisten analyysien ja työkalujen avulla painottaen erityisesti pankkien suurimpia yritysasiakkaita. Lisäksi fyysiset ja siirtymäriskit tunnistetaan raporteissa keskeisiksi ympäristö- ja ilmastoriskien ilmenemismuodoiksi, joiden vaikutukset kohdistuvat erityisesti luottoriskiin.

Analyysin tulokset osoittavat, että ympäristö- ja ilmastoriskien integrointi pankkien riskienhallintaan etenee vaiheittain osaksi olemassa olevia riskienhallintakehyksiä. Integraatiota ohjaavat pankkien omien ilmastotavoitteiden lisäksi myös kiristyvät sääntely- ja valvontavaatimukset. Tulosten perusteella integraatioon liittyy riskienhallinnan lisäksi myös maineenhallintaan vaikuttavia näkökulmia. Kumpikin pankki asemoituu raporteissaan vastuulliseksi toimijaksi korostamalla kestävyys- ja vihreään siirtymään liittyviä linjauksiaan. Asetetut linjaukset eivät kuitenkaan ole ehdottomia, vaan niistä voidaan tapauskohtaisesti poiketa. Pankkien voidaan siten nähdä tasapainottelevan vastuullisuustavoitteiden ja liiketoiminnallisten etujen välillä. Koska merkittävä osa eurooppalaisten pankkien korkotuotoista tulee saastuttavilta toimialoilta (Cucinelli ym. 2026), selittää se osittain sitä, miksi linjaukset eivät ole ehdottomia. Lisäksi maineella on pankkien toiminnassa keskeinen merkitys, jonka avulla ne pystyvät viestimään markkinoille laadukkaasta hallinnosta ja palveluista sekä kannattavuudesta (Venturelli ym. 2025).

Tuloksissa havaittu raportoinnin ajallinen kehitys on linjassa aiemman tutkimuksen ja Euroopan keskuspankin selvitysten kanssa. Euroopan keskuspankin mukaan pankit ovat viime vuosien aikana edistyneet huomattavasti ympäristö- ja ilmatoriskien huomioinnissa, kehittämällä erilaisia tunnistus-, seuranta- ja hallintakeinoja (Elderson 2025). Samansuuntainen kehitys oli havaittavissa myös tarkastelujakson raporteissa: ennen Euroopan keskuspankin julkaisemaa ilmasto- ja ympäristöriskien hallintaopasta, keskittyivät pankit tunnistamaan riskejä melko yleisellä tasolla, käsitellen ESG-riskkejä kokonaisuutena, kun taas myöhemmissä raporteissa painotus ympäristö- ja ilmatoriskien käsittelyyn on laajentunut ja muuttunut yksityiskohtaisemmaksi.

Tutkielmaan tehtiin rajoituksia liittyen ESG-tekijöiden käsittelyyn sekä pankkien keskeisimpiin riskeihin työn hallittavuuden vuoksi. Rajoituksia tehtiin lisäksi maantieteellisesti, keskittyen Euroopan alueelle ja rajaten alue vielä edelleen Suomeen. Eurooppalaisia pankkeja koskevat tiukat sääntelyt ja usein päivittyvät ohjeistukset, jolloin niiden raportoinnissa saattaa muita maanosia enemmän korostua juuri ympäristö- ja ilmastoasioiden käsittely. Bringas-Fernández ym. (2025) huomauttavatkin tutkimuksessaan, että useat julkaistut tutkimusartikkelit liittyen ympäristö- ja ilmatoriskien käsittelyyn pankkisektorilla, ovat jollain tapaa yhteydessä Eurooppaan. Näin ollen saatujen tulosten löydökset eivät ole yleistettävissä muille alueille, joihin kohdistuvat erilaiset ohjeistukset ja sääntelyt. Tehdyt valinnat vaikuttavat tulosten tulkintaan myös siten, että analyysi painottuu ensisijaisesti ympäristö- ja ilmatoriskien näkökulmaan, jolloin sosiaalisten ja hyvään hallintotapaan liittyvien tekijöiden merkitys jää tutkielman ulkopuolelle, vaikka myös niillä tunnistetaan olevan oma vaikutuksensa pankkien riskeihin. Näiden rajausten vuoksi tuloksia ei voi suoraan yleistää koskien kaikkia ESG-tekijöitä.

Saatuja tuloksia voitaisiin tulkita myös muista näkökulmista. Koska tämä tutkielma korostaa ympäristö- ja ilmatoriskien merkitystä osana pankkien keskeisimpiä riskejä, on myös tutkimuskirjallisuus valikoitunut niin, että se tukee tätä. Ympäristö- ja ilmatoriskit ovat vahvasti esillä Euroopan Unionin alueella, jolloin on mahdollista, etteivät saadut tulokset automaattisesti kerro riskien puolueettomasta merkityksestä, vaan myös siitä miten pankkiviranomaiset vaikuttavat kyseisten riskien raportointiin. Huomionarvoista on lisäksi se, että ympäristö- ja ilmatoriskien painotuksen korostuminen voi liittyä niiden helpompaan arviointiin verrattuna sosiaalisiin ja hyvään hallintotapaan liittyviin tekijöihin ja riskeihin.

Pankkien toiminnassaan kohtaamia riskejä ei ole mahdollista poistaa kokonaan vaan ainoastaan minimoida niiden vaikutuksia. Tästä syystä riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta ovat avainasemassa pankkien toiminnan jatkuvuuden ja vakauden kannalta. Ympäristö- ja ilmatoriskien

vaikutusten ja merkityksen kasvaessa korostuu myös niiden hallinnan merkitys osana pankkien kokonaisriskienhallintaa. Laajempi raportointi riskeistä parantaa pankkien toiminnan läpinäkyvyyttä ja tukee samalla pankkien mainehallintaa. Pankkien toimiessa keskeisessä asemassa rahoituksen välittäjinä, on ympäristö- ja ilmatoriskien huomioimisella myös laajempikantoisia vaikutuksia vihreän siirtymän edistämässä ja taloudellisen vakauden turvaamisessa.

6.2 Tutkimuksen rajoitteet ja jatkotutkimusehdotukset

Ympäristö- ja ilmatoriskeihin liittyvää tutkimusta pankkisektorin näkökulmasta on edelleen vähäisesti. Jatkotutkimuksen kannalta voisi olla mielenkiintoista tutkia aihetta laajentamalla aineistoa esimerkiksi maantieteellisesti. Tutkielman keskeisenä rajoitteena voidaan nähdä nimittäin se, että se keskittyi vain kahteen suomalaiseen finanssialan toimijaan, jolloin myös valitut aineistot olivat rajallisia. Mikäli vertailuun valittaisiin esimerkiksi pankkeja muista Pohjoismaista, saataisiin kattavampaa käsitystä raportointitavoista lähialueiden sisällä. Etenkin Norjan mukaanotto voisi tarjota enemmän eroavaisuuksia tuloksiin, sillä maa ei kuulu Euroopan Unioniin, jolloin siellä toimivien pankkien raportointitavat saattavat poiketa huomattavastikin. Euroopan pankkiviranomaisen ESG-riskienhallintaoppaan voimaantulo vuoden 2026 alusta saa aikaan myös mielenkiintoisen lähtökohdan jatkotutkimukselle. Tutkielman aihetta olisi perusteltua tarkastella niin, että analysoitaisiin mahdollisia muutoksia pankkien raportointikäytännöissä ennen ja jälkeen ohjeistuksen voimaantulon. On todennäköistä, että sääntelyn kehittyminen entisestään vaikuttaa pankkien riskien raportoinnin laajuuteen ja yksityiskohtaisuuteen entistä laajemmin.

7 Yhteenveto

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää, miten pankit raportoivat ympäristö- ja ilmatoriskeistä osana riskienhallintakehyksiään. Ympäristö- ja ilmatoriskien keskeinen asema pankkien keskuudessa on kasvattanut merkitystään viime vuosien aikana, minkä vuoksi näihin riskeihin liittyvä raportointi on lisääntynyt ja kehittynyt. Tutkimuskysymykseen vastaamiseksi tutkielmassa muodostettiin ensin teoreettinen viitekehys aiemman tutkimuskirjallisuuden pohjalta sekä toteutettiin laadullinen sisällönanalyysi, jonka avulla tarkasteltiin, miten pankit käytännössä raportoivat näistä riskeistä. Sisällönanalyysiin valittiin kaksi suurinta suomalaista pankkia, Nordea ja OP, jotka ovat molemmat ansioituneita toimijoita vastuullisuustyössä. Analyysin aineistoksi valikoituivat pankkien vuosien 2020-2024 aikana julkaisemat vuosikertomukset ja riskiraportit. Tarkastelujakso valikoitui muun muassa sillä perusteella, että Euroopan keskuspankki julkaisi vuoden 2020 lopussa ilmasto- ja ympäristöriskien hallintaoppaansa, jonka ohjeistuksia pankit alkoivat noudattaa vuodesta 2021 alkaen. Lisäksi vuoden 2020 jälkeen ympäristö- ja ilmatoriskeihin liittyvä sääntely, ohjeistukset ja niiden myötä raportointikäytännöt ovat kehittyneet merkittävästi.

Tutkielman analyysin perusteella tunnistettiin neljä keskeistä löydöstä. ESG-riskejä ei käsitellä erillisenä riskikategoriana, vaan ne nähdään perinteisten riskien ajureina. ESG-riskien arviointi keskittyy kummassakin pankissa ympäristö- ja ilmatoriskeihin sekä niistä aiheutuvien vaikutusten arviointiin, vaikka niistä puhutaankin, etenkin tarkastelujakson alussa, yhtenä kokonaisuutena. Pankkien huomio on keskittynyt erityisesti luottoriskiin, joka on johdonmukaista, sillä se on pankkien toiminnan kannalta merkittävin riski. Luottoriskin katsotaan olevan myös riskityyppi, johon ympäristö- ja ilmatoriskien vaikutukset ensisijaisesti kohdistuvat. Ympäristö- ja ilmatoriskien integrointi olemassa oleviin riskienhallintakehyksiin nähdään pankeissa välttämättömänä toiminnan kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi. Riskienhallinnan lisäksi myös maineenhallintaan liittyvät tavoitteet nousevat tärkeiksi. Raporteissa on havaittavissa selkeä ajallinen kehitys, joka liittyy erityisesti ympäristö- ja ilmatoriskien raportoinnin laajuuteen ja yksityiskohtaisuuteen. Tarkastelujakson aikana riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta ovat muuttuneet järjestelmällisemmiksi ja kattavammiksi.

Lähteet

- Birindelli, Giuliana – Bruno, Michelangelo – Citterio, Alberto – Fuso, Umberto – Luciano Genero, Guido – Magurano, Andrea (2022) Banks' governance and risk management frameworks: how to integrate ESG and climate risks. *Risk Management Magazine*, Vol. 17 (1), 25–35.
- Bringas-Fernández, Violeta – Torre-Olmo, Begoña – Cantero-Saiz, María (2025) Evaluating climate risk in banking: A bibliometric analysis. *International Review of Economics & Finance*, Vol. 104, 1–34.
- Brüggemann, Tabea – Lueg, Rainer (2025) Bank Responses to Physical and Transition Risks in Lending: A Diagnostic Framework from a Systematic Literature Review. *Business Strategy and the Environment*, Vol. 35 (1), 195–212.
- Caby, Jérôme – Ziane, Ydriss – Lamarque, Eric (2022) The impact of climate change management on banks profitability. *Journal of Business Research*, Vol. 142, 412–422.
- Chalabi-Jabado, Fatima – Ziane, Ydriss (2024) Climate risks, financial performance and lending growth: Evidence from the banking industry. *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 209, December 2024.
- Chen, Siji (2023) Research on Risk Management in Banking System. *Highlights in Business, Economics and Management*, vol. 3, 267–275.
- Chiaromonte, L. – Dreassi, A. – Girardone, C. – Piserà, S. (2022) Do ESG strategies enhance bank stability during financial turmoil? Evidence from Europe. *The European Journal of Finance*, vol. 28 (12), 1173–1211.
- Chipalkatti, Niranjana – Prasuna, Asha – Rishi, Meenakshi – Siva, Kumar (2025) ESG disclosure scores and Indian banks: a search for relevance. *Cogent Economics & Finance*, Vol. 13 (1), 1–20.
- Conca, Lavinia – Dipierro, Anna Rita – Campobasso, Francesco – Toma, Pierluigi (2025) Optimizing the link between ESG and profitability in banks: the role of the One Health perspective. *Financial Innovation*, Vol. 11 (38), 1–26.
- Cucinelli, Doriana – Nieri, Laura – Piserà, Stefano (2026) Climate and Environment Risks and Opportunities in the Banking Industry: The Role of Risk Management. *International Journal of Finance & Economics*, Vol. 31 (1), 1169–1185.
- Ding, Tongqing – Jona, Jonathan – Potter, Brad – Soderstrom, Naomi (2025) Are climate scenario analysis disclosures valued by investors? *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 51, 1–17.

- Direktiivi 2022/2464. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>>, haettu 14.2.2026
- Elderson, Frank (2025) Banks have made good progress in managing climate and nature risks – and must continue. The ECB Blog 11.7.2025. [Kolumni]. <<https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2025/html/ecb.blog20250711~f5c6a0259f.fi.html>>, haettu 31.1.2026.
- Elo, Satu – Tohmola, Anniina – Kajula, Outi – Kääriäinen, Maria (2022) Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede*, Vol. 34 (4), 215–225.
- Euroopan Keskuspankki (2020) Ilmasto- ja ympäristöriskien hallintaopas – Riskienhallintaa ja tietojen julkistamista koskevat valvontaodotukset. <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.202011finalguideonclimate-relatedandenvironmentalrisks~58213f6564.fi.pdf>>, haettu 12.2.2026.
- Euroopan Neuvoston kehityspankki (2025) Risk Management Disclosure Report 2024. <https://coebank.org/documents/1699/CEB_Risk_Management_Disclosure_Report_2024.pdf?expires=1773755054>, haettu 14.2.2026.
- Euroopan pankkiviranomainen (2025a) Ohjeet ESG-riskien hallintaan. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2025-04/fb22982a-d69d-42cc-9d62-1023497ad58a/Guidelines%20on%20the%20management%20of%20ESG%20risks%20%28EBA%20GL%202025%2001%29_FI_COR.pdf>, haettu 10.2.2026.
- Euroopan pankkiviranomainen (2025b) Ohjeet ympäristöskenaarioanalyysistä – Laitosten ympäristötekijöiden kielteisistä vaikutuksista selviämisen tueksi. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2026-03/170da4c8-9b56-4fb0-ad60-94d433b7e866/Guidelines%20on%20environmental%20scenario%20analysis_FI_COR2.pdf>, haettu 24.3.2026.
- Finma (2023) FINMA Report – Lessons Learned from the CS Crisis. <https://www.finma.ch/en/~/_media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/finma-publikationen/cs-bericht/20231219-finma-bericht-cs.pdf>, haettu 14.2.2026.
- Hayes, Adam (2025) Market Risk Definition: How to Deal With Systematic Risk. <<https://www.investopedia.com/terms/m/marketrisk.asp>>, haettu 13.2.2026.

- Horobet, Alexandra – Rahat, Birjees – Floarea, Ana-Maria – Belascu, Lucian (2025) Green banks, golden returns? Unraveling the ESG-Financial performance nexus in European banking. *Review of Accounting and Finance*, Vol. 24 (3), 259–285.
- Hummel, Katrin – Jobst, Dominik (2024) An Overview of Corporate Sustainability Reporting Legislation in the European Union. *Accounting in Europe*, Vol. 21 (3), 320–355.
- Hummel, Katrin – Laun, Ute – Krauss, Anette (2021) Management of environmental and social risks and topics in the banking sector – An empirical investigation. *The British Accounting Review*, Vol. 53 (1), 1–26.
- International Finance Corporation (2021) IFC ESG Guidebook.
<<https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/mgrt/ifc-esg-guidebook.pdf>>, haettu 2.2.2026.
- Juvonen, Marko – Koskensyrjä, Mikko – Kuhanen, Leena – Kämppe, Pasi – Talala, Tero (2023) *Yrityksen riskienhallinta*. Aalto University Executive Education Oy.
- Kallinen, Timo – Kinnunen, Taina (2021) Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen arkisto.
- Korzeb, Zbigniew – Karkowska, Renata – Matysek-Jędrych, Anna – Niedziółka, Paweł (2024) How do ESG challenges affect default risk? An empirical analysis from the global banking sector perspective. *Studies in Economics and Finance*, vol. 42 (1), 89–114.
- KPMG (2021) ESG-risks in Banks – Effective strategies to use opportunities and mitigate risks.
<<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/05/esg-risks-in-banks.pdf>>, haettu 2.2.2026.
- KPMG (2024) ESG-riskien arviointi pankkisektorilla.
<<https://kpmg.com/fi/fi/ajankohtaista/esg/esg-riskien-arviointi-pankkisektorilla.html>>, haettu 31.1.2026.
- KPMG (2025a) ESG Risk Survey for Banks.
<<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/gr/pdf/2025/01/gr-kpmg-esg-risk-survey-for-banks.pdf>>, haettu 25.3.2026.
- KPMG (2025b) Pankkien ESG-riskienhallinnan takaraja lähestyy – oletko valmis tammikuuhun 2026? <<https://kpmg.com/fi/fi/ajankohtaista/riskit-ja-saantely/eban-esg-riskienhallinnan-ohjeistus-astuu-voimaan-tammikuussa-2026.html>>, haettu 30.1.2026.
- Liu, Jiaze – Xie, Jifei (2024) The Effect of ESG Performance on Bank Liquidity Risk. *Sustainability*, Vol. 16 (12) 1–23.
- Menicucci, Elisa – Paolucci, Guido (2023) ESG dimensions and bank performance: an empirical investigation in Italy. *Corporate Governance, The international journal of business in society*, Vol. 23 (3), 563–586.

- Määttä, Ilari (2024) Mitä ilmastonmuutoksen fyysisten riskien rahoitusvakausvaikutuksista tiedetään? <<https://www.eurojatalous.fi/fi/2024/artikkelit/mita-ilmastonmuutoksen-fyysisten-riskien-rahoitusvakausvaikutuksista-tiedetaan/>>, haettu 12.2.2026.
- Nie, Owen – Regelink, Martijn – Wang, Dieter (2023) Banking Sector Risk in the Aftermath of Climate Change and Environmental Related Natural Disasters. Policy Research Working Paper 10326. World Bank Group.
- Nieto, Maria J. (2019) Banks, climate risk and financial stability. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, vol. 27 (2), 243–262.
- Nitescu, D. C. – Cristea, M. A. (2020) Environmental, Social and Governance Risks – New Challenges for the Banking Business Sustainability. *Amfiteatru Economic*, Vol. 22 (55), 692–706.
- Phan, H.H. – Tran, N.H. (2025) Environmental, social and governance strategy implementation and operational efficiency in the banking system. *Corporate & Business Strategy Review*, Vol. 6 (2), 137–145.
- Pollman, Elizabeth (2022) The making and meaning of ESG. *Harvard Business Law Review*, Vol. 14, 403–453.
- Pwc Middle East Risk Study (2024) Evolution of risk management in banking – How financial institutions across the region are transforming risk management function in a disruptive landscape. <<https://www.pwc.com/m1/en/publications/2025/docs/pwc-middle-east-banking-study-2024.pdf>>, haettu 22.2.2026.
- Pyka, Irena – Karkowska, Renata – Nocon, Aleksandra (2025) ESG activities and their influence on commercial banks' profitability and financial stability. *Journal of Entrepreneurship, Management & Innovation*, Vol. 21 (4), 54–75.
- Rau, P. Raghavendra – Yu, Ting (2024) A survey on ESG: investors, institutions and firms. *China Finance Review International*, vol. 14 (1), 3–33.
- Ruokonen, Pirta (2025) Kovenevien sääilmiöiden ja hupenevien luontopääomien maailma on kallis ja epäoikeudenmukainen. Finanssiala ry 18.11.2025. [Kolumni]. <<https://www.finanssiala.fi/kolumni/kovenevien-saailmioiden-ja-hupenevien-luontopaaomien-maailma-on-kallis-ja-epaoikeudenmukainen/>>, haettu 31.1.2026.
- Segal, Troy (2025) 5 Cs of Credit: What They Are, How They're used, and Which is Most Important. <<https://www.investopedia.com/terms/f/five-c-credit.asp>>, haettu 15.3.2026.
- Segal, Troy (2026) Understanding Operational Risk: Key Concepts and Management Strategies. <https://www.investopedia.com/terms/o/operational_risk.asp>, haettu 16.3.2026.

- Sierra Club (2021) New Report: US banks and investors responsible for roughly the emissions of Russia. <<https://www.sierraclub.org/press-releases/2021/12/new-report-us-banks-and-investors-responsible-for-roughly-emissions-russia>>, haettu 16.1.2026.
- Swiss Re Institute (2026) Sigma report: Natural catastrophes in 2025: the persistent rise of wildfire and storm risk. <<https://www.swissre.com/dam/jcr:4b5669a3-b7e2-4682-bf96-a597085958a6/sigma-1-2026-natural-catastrophes-report.pdf>>, haettu 16.4.2026.
- TR, EU2020/852. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN#d1e3443-13-1>>, haettu 16.3.2026.
- Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi, Helsinki.
- Venturelli, Valeria – Pedrazzoli, Alessia – Pennetta, Daniela – De Novellis, Gennaro (2025) Assessing the influence of ESG washing on bank reputational exposure: A cross-country analysis. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*, Vol. 34 (4), 1540–1560.
- World Economic Forum (2026) The Global Risks Report 2026. <https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2026.pdf>, haettu 16.2.2026.

Liitteet

Liite 1 Aineisto

Nordea Bank Oyj (2021) Annual Report 2020

Nordea Bank Oyj (2021) Capital And Risk Management Report 2020

Nordea Bank Oyj (2022) Annual Report 2021

Nordea Bank Oyj (2022) Capital And Risk Management Report 2021

Nordea Bank Oyj (2023) Annual Report 2022

Nordea Bank Oyj (2023) Capital And Risk Management Report 2022

Nordea Bank Oyj (2024a) Annual Report 2023

Nordea Bank Oyj (2024b) Capital And Risk Management Report 2023

Nordea Bank Oyj (2025a) Annual Report 2024

Nordea Bank Oyj (2025b) Capital And Risk Management Report 2024

OP Ryhmä (2021) OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2020

OP Ryhmä (2021) OP Ryhmän vuosi 2020

OP Ryhmä (2022a) OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2021

OP Ryhmä (2022b) OP Ryhmän vuosi 2021

OP Ryhmä (2023) OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2022

OP Ryhmä (2023) OP Ryhmän vuosi 2022 ja vastuullisuus

OP Ryhmä (2024a) OP Ryhmän riskiraportti 2023

OP Ryhmä (2024b) OP Ryhmän vuosi 2023 ja vastuullisuus

OP Ryhmä (2025) OP Ryhmän Pilari 3 -raportti 2024

OP Ryhmä (2025b) OP Ryhmän vuosikertomus 2024

Liite 2 Selvitys tekoälyn käytöstä

Olen käyttänyt generatiivista tekoälyä tutkielmanprosessini tukena sen eri vaiheissa ja eri tarkoituksiin. Käyttämäni työkalu ja sen käytön tarkoitus on kuvattu alla. Vakuutan, että olen käyttänyt tekoälytyökalua asianmukaisella huolellisuudella, olen ilmoittanut sen käytöstä ohjeistuksen mukaisesti ja otan täyden vastuun työni sisällöstä. Kaikki tutkielman teksti on tuotettu itsenäisesti, eli tekoälyn tuottamaa sisältöä ei olla käytetty sellaisenaan.

Käytetty työkalu: OpenAI:n ChatGPT (GPT-5 versio)

Tutkielman vaihe:

- a) Aiheen rajaaminen ja ideointi
- b) Oman tekstin oikoluku ja kielellinen editointi
- c) Rakente- ja otsikkovaihtoehtojen muotoilu

Käytön tarkoitus ja soveltaminen

- a) Käytin tekoälyä alustavan tutkimusaiheen rajauksessa ja ideoimisessa. Halusin kirjoittaa kandidaatin tutkielmani ESG-tekijöistä, keskittyen riskienhallinnan näkökulmaan pankkisektorilla. Kaikkien ESG-tekijöiden käsittely olisi kuitenkin tehnyt työstä liian laajan ja se olisi vaikuttanut analyysin syvyyteen. Pyysin tekoälyä avustamaan aiheen rajauksessa. Tekoäly ehdotti keskittymistä joko E- tai S-tekijään. Tekoälyn rajausehdotuksien perusteella aloin käymään läpi tutkimuksia eri tietokannoista, joka johti siihen, että päädyin keskittymään E- eli ympäristötekijään.
- b) Käytin tekoälyä oikeinkirjoituksen varmistamiseen ja kielioppivirheiden tarkistamiseen. Tekoäly auttoi etenkin kirjoitusvirheiden korjaamisessa, säilyttäen kuitenkin alkuperäisen tekstin muokkaamattomana. Vastaan täysin tuottamastani tekstistä ja tarkistin huolellisesti kaikki ehdotetut muutokset, jotta tekstin tarkkuus tai alkuperäinen merkitys ei muuttunut.
- c) Mietin tekoälyn avustuksella erilaisia vaihtoehtoja työn otsikkoon ja päälukujen otsikoiksi. Käytin tekoälyä myös apuna itse kirjoitettujen, yksittäisten virkkeiden uudelleenmuotoilussa niin, että virke on selkeämmin ilmaistu tai että se sopii paremmin akateemiseen tyyliin.